ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4923 ԱՊՐԻԼ 18/1 ՄԱՅԻՍ 1902 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 ՄՈՒՀԱՄՄԵԴ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4923

درعلیه ده غلطه ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆր.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան քաղաքական կարեւոր խնդիրն են Ֆրանսայի Երեսփ. ընտրութիւնները: Ատոնց կարեւորութիւնը միջազգային քաղաքականութեան տեսակէտով սա է որ մեւ ամէն երկիրներէ աւելի Ֆրանսայի մէջ չատ են աղմկալից տարրերը, որոնք եթէ յաջողին մեծամասնութիւն վասակիլ Երեսփ. ընտրութեանց մէջ, կրնան խառնաշփոթութեանց պատճառ ըլլալ: Իսկ հիմա որ այլ եւս գրեթէ ստուգուած է թէ 591 երեսփոխաններուն 340ը նախարարական եւ 251ը միայն հականախարարական, այսինքն ընդդիմադիրներ պիտի ըլլան, կը նշանակէ թէ Վալդէք-Ռուսոյի արդի դաշինքը յաղթութիւնը վաստակած է, որով առնէ մը ի վեր ընդունուած եւ գործադրուած ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան մէջ փոփոխութիւն չպիտի ներմուծուի, այնպէս որ եթէ ներկայ նախարարութիւնը քաշուիլ ուզէ իսկ, իր յաջորդը տարբեր ընթացք մը չպիտի բռնէ: Հետեւաբար, բոլոր քաղաքական աչխարհը կը հանդարտի Ֆրանսական ընտրութեանց այս արդիւնքով եւ մինչեւ չորս տարի երկիրը չդադար այդ կողմէ: Իսկ Պ. Լուսէլ ա՛լ աւելի հանգիստ սրտով կ'երթայ կատարել իր նախագահական այցելութիւնը Ռուսաց Զարին՝ որ ոչ սակաւ գոհ մնալու պատճառ ունի ընտրութեանց ներկայ արդիւնքէն:

Պէտք է դիտնալ սակայն թէ Ֆրանսայի մէջ կիրքեր, անձնական նկատումներ ու իրարու ձեռքէ պաշտօն խլելու ձգտումներն են որ գանազան կուսակցութեանց ճարակ կուտան այս վերջին ժամանակները, քան գաղափարներու, ծրագիրներու եւ տեսութիւններու որոշ տարբերութիւնները: Օրինակի համար տեսէք թէ «Ֆրանսական Հայրենիք» դաշնակցութեան նախագահ Պ. Ժիլ Լըմեթր ինչպիսի լեզու կը գործածէ Վալդէք-Ռուսոյի դաշինքին դէմ: Կ'անուանէ զայն «օտարի դաշինք»: «Հրէական-մասոնական դաշինք», զոր պէտք է եղեր աւելի սրբել: Անտրէ զօրավարին համար ալ կ'ըսէ թէ անիկա կ'աշխատի բանակը «բրուսիական զինուորներու բանակ մը» դարձնել: Անձնական կիրքեր ու առերութիւնները միայն կրնան ներել այսպիսի լեզու գործածել իրարու նկատմամբ, մինչ գաղափարի եւ սկզբունքի վրայ հիմնուած կուսակցութիւնները բոլորովին ուրիշ կերպով պայքար կը մղեն, ուր որ դոյութիւն ունին: Իսկ Ֆրանսայի մէջ ոչ իսկ հանրապետական կառավարութեան ձեւին դէմ յայտնի հակառակ եղող նախկին միապետական կուսակցութիւնները պատած են իրենց ծրագիրը եւ ազդեցութիւնը ընտրութեանց արդիւնքին վրայ: Այս անդամ մինչեւ իսկ Բօլ տը Բասանեաք, պօնապարթեան կուսակցութեան պետը, չկրցաւ ընտրուիլ: Հետեւապէս, բոլոր վէճ ու պայքարը, նոյն իսկ հանրապետականաց դաշնաւոր ստորաբաժանումներու միջեւ կը պարփակուի, որոնք ինչպէս ըսինք, աւելի երկրորդական կամ անձնական նկատումներով կը տարբերին իրարմէ քան հիմնական որոշ սկզբունքներով եւ դատողութիւններով: Եւ հիմա երբ ասոնց ամէնուն մէջէն օրուան նախարարութիւնն է որ մեծամասնութիւն կը չտի, կը նշանակէ թէ կարեւոր ո՛ եւ է փոփոխութիւն չսպասուիր Ֆրանսայի մէջ:

* * * Ռուսական վերջին փոխառութեան Դերմանիոյ եւ ոչ թէ Ֆրանսայի հրապարակին վրայ կատարուիլը ուշադրաւ երեւոյթ մը համարուեցաւ քաղաքական աշխարհին մէջ: Ռուսական կառավարութիւնը որ միշտ պէտք ունէր նոր փոխառութեան մը, այնչափ իր երեսին զարնուած անուսա այն ընդհանուր առարկութիւնը թէ դրամի սիրուն համար Ֆրանսայի հետ դաշնակցած է, որ չհամարձակեցաւ այս անգամ նորէն Ֆրանսական հրապարակին դիմում ընել, այլ ամէն միջոց ի գործ դնելով յաջողեցաւ Դերմանիոյ մէջէն հայթայթել իր այս անգամի փոխառութեան գումարը: Հաղիւ թէ այդ յաջողութիւնը կատարուած էր, անա իր պաշտօնական թերթը, ժուրնալ տը Ս. Բեդերպուրկ յաղթական շեշտով մը սկսաւ լաւը աչխարհի գոչել թէ Ռուսիա այնչափ կարուսած չէ իր դրամական վարկը որ աչխարհի բոլոր միւս հրապարակները իր դէմ գոցուած ըլլան, եւ թէ Ֆրանսական հրապարակն ալ միայն բարեկամութեան համար չէ որ իր առջեւ կը բացուի, այլ նոյն իսկ Ֆրանսացւոց շահը կը պահանջէ իրենց խնայելիք դրամները ապահով թողուիներու յատկացնել, ինչպէս են, ինչպէս թերթին կարծիքով, առուսական թուղթերը, որոնց արժէքը եւ ապահովութիւնը գնահատելով՝ Դերմանացիներն անդամ դնեցին վերջերս շրջաբերութեան հանուած փոխառութեան թուղթերէն: Արդարեւ, նշանակելի պարադայ մըն է սա, զի Ռուսիոյ վարկին դէմ Պիզմարքի բացած կէմական պայքարէն ի վեր առաջին անգամն է որ Դերմանիոյ հրապարակին վրայ ռուսական փոխառութիւն մը կը հիմնուի: Ոչ ոք կարող է ըսել թէ Դերմանները Ռուսիոյ հաճելի ըլլալու համար իրենց ոսկիները չուրը նետեցին: Բայց ամենէն հաւանականը սա է որ այս մասնակի փոքրաքանակ փոխառութենէն եւրոպական մեծագոյնմար խաղար փոխառութիւն մը պիտի երեւան գայ, բուն իսկ Ֆրանսական հրապարակին վրայ:

Մ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ԲԱՆԱԿԻՐ
Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ
ԵՒ ԻՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Դ

Ինչ կը նշանակէ «կարօտ հրիզլոց» ըսել, ինչո՞ւ համար Ա. Աբեալոյս չէ գործածեր «կարօտ» բառը. եթէ Ցանձնաժողովը կարծած է թէ Ա. Աբեալոյս մոռցած է, ինչպէս ինք մոռցած է անկէ քաղուած տողերուն մէջ «հայ» բառը եւ իր կողմէ «կարօտ» եւ այլն աւելցնելով լոյս մը սփռած է խնդրոյն մութ կէտերուն վրայ, կը սխալի:

1845ի հրդեհն է ասիկա, եւ ոչ թէ մեծ հրդեհը, ինչպէս կ'ըսէ Ցանձնաժողովը, զի եթէ «մեծ» ըսենք պէտք է նշանակութեան արժանի աւելի պզտիկ հրդեհ մըն ալ եղած ըլլայ այն տարին: Ընդհակառակը, այդ տեսակ հրդեհ մը չէ ծագած, թէեւ ինչպէս ամէն տարի, նոյնպէս եւ 1845ին, սովորականին պէս, քանի մը հրդեհներ կրնան պատահած ըլլալ, առով մէկտեղ անոնք Իզմիրի պատմութեան մէջտեղ չեն կրնար ունենալ: Հետեւաբար, ոնիմատ կը գտնենք «մեծ» բառին նշանակութիւնը, որ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ պատահարու լեզուէն փոխ առնուած լայատրութիւն մը, որոնք 1844ը, 1850ը եւ այլն չգիտնալով «մեծ» բառով կը գանազանեն իրենց կեանքին մէջ տեսած հրդեհներու մեծագոյնը: 1845ի հրդեհին չափ եւ անկէ ալ աւելի ազետալի հրդեհներ կը յիշուին Իզմիրի պատմութեան մէջ, ինչպէս 1688 ին, 1797ին, 1825ին եւ 1741ին: 1845ին հրդեհը այն ընդհանուր աղէտներէն մէկը եղած է, որոնք ամէնէն մեծաքանակ իսկ պահ մը կարօտ կը ձգեն:

Գրեթէ եւ ոչ մէկ անկարօտ կայ 1845ի հրիզլոյներուն մէջ. եթէ Ցանձնաժողովը չէ գիտեր, ինչպէս իր լեզուէն ալ կ'երեւի, յիշենք քանի մը մանրամասնութիւններ: Հրդեհը կը տեւէ 18 ժամ եւ կ'այրէ 300ի չափ թաղերու տուներ, 500 խանութ, 13 խան, 2 մզկիթ, 2 բաղնիք՝ թրքական թաղին մէջ միայն, ուր կրակը կանգ կ'առնէ՝ զինուորներու ջանքերուն չնորհիւ: Լատինաց թաղին մէջ 600 տուն, 300 խանութ՝ իրենց մթերքներով եւ քանի մը հիւպատոսարանները: Յունաց թաղը՝ 1000 տուն, քանի մը հարիւր խանութ եւ 18 դիւնատուն, իսկ Հայոց ամբող թաղը, Ս. Սոֆիանոս եկեղեցին՝ իր ծանրագին եւ անգիւտ զարդերով, Ս. Մեսրոպեան վարժարանը, Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցը եւ «պատմախոսն»ն, ինչպէս եւ քանի մը տուներ ու «Հօրիզոնքա»ն, որ արդէն քաղքի ծայրն էր: Ամբողջ միասին 300 միլիոն ղրուշ կը հաշուուի, որմէ յիսունէն աւելի Հայոց կը վերաբերի:

Հրդեհը կը պատահի յունիսի 31ին հինգշաբթի օրը եւ կը տեւէ յինգշաբթի վերը ըսինք, 18 ժամ. Յուլիս 2ին Պոլսէն կը հասնի օտմ. Էրեգլի շոգենաւը եւ կը բերէ 511 պարկ ալիւր, 236 վրան եւ 700,000 ղրշ., որուն 250,000ը կը նուիրէ Օգոստափառ Կայսրը եւ 100,000ն ալ Մայր-Թագուհին, իսկ մնացեալը նախարարները: Այս գումարէն կը բաշխուին տանտէրերուն 400ական ղրուշ եւ 100ական ղրուշ ալ վարձակալներուն: Եգիպտոսի փոխարքայ Մէհմէտ Ալի փաշա կը դրկէ 25,000 ղրուշի փոխանակագիր մը՝ Ապօստան Առուստամատեր աղայի վրայ, ամէն ազգերու բաշխելու համար: Եգիպտական Ալրօեան Սանտան աղայի ջանքերուն չնորհիւ ձեռք կը բերուի այս նպաստը, Իզմիրի ազգ. երեւելիներու ըրած դիմումին վրայ: Ռուսաց կայսրը կը չնորհէ 100,000, Երուսաղէմայ Ամէն. Ս. Պատրիարքը 10,000, Թրիէսթէէն Պետրոս աղա Եաւսուֆեան՝ 1000 Թալեռ, եւայլն: Դրիգոր աղա Կոստանդեան քաղքին մօտ իր կիսաչէն տան մէջ 100 տախտակաչէն սենեակներ չենել կուտայ, ուր բաւական ընտանիք կը պատսպարուին. նոյնը քանի մը տախտակաչէն սենեակներ՝ իրը Առաջնորդարան, աւելի հեռուն ալ ազգային գետնի մը վրայ բաւական տախտակաչէն խրճիթներ կը չինուին: Ազգ. երեւելիներ յատուկ յանձնախումբ մը կը կազմեն՝ ամէն տեղի Հայոց գիմարութեան կոչում ընելու համար. Գրիգոր մէջ յատուկ գրասենեակ կը կարգեն Սավասատեան Դաւիթ աղան եւ Իզմիր Սահեան աղա Էջիզեան եւ Յակոբ աղա Վէֆեան:

Իրաց այս վիճակին մէջ՝ հրիզլոյներուն մէջէն կարօտը եւ անկարօտ ինչպէս կը զանազանէ Ցանձնաժողովը: Բայց որպէս զի չկարծուի թէ սատիրմեծ կրնայ ըսուիլ 1845ի հրդեհը միայն, քանի մը տեղեկութիւններ ալ տանք ուրիշ հրդեհներու նկատմամբ:

1688ին գրեթէ ամբողջ քաղաքը կ'այրի, չարժէն թէ կանգուն մնացած եւ թէ կիսաւեր չենքերը: Կ'այրի Վեզիր խանն ալ, թէեւ ամբողջապէս քարուկիր: Ցանձնաժողովին համար չենք յիշեր այս պարագան, որովհետեւ տարակոյս չունինք թէ անիկա քարուկիր կամ փայտաչէն ըլլալն իսկ չի դիտեր: Այդ խանը չինող Գեօրբիւլի Ծաղլը Ահմէտ Մուսթաֆա փաշա, ինչպէս հոս, Ամասիա եւ ուրիշ տեղեր շատ մը չինութիւններ ունեցած է: Այդ խանը ամբողջապէս կ'այրի. ներքին մասը միայն, այսինքն սենեակներու տախտակաչէն մասերը, մինչեւ ցարդ սեւցած, կ'ապացուցանեն սովիկա:

1841ի հրդեհը կը ծագի գիշերը՝ ասկերչաց շուկայէն եւ կ'այրին էֆենտիների օդալը խանը, Բէշէճիներու փողոցը, Զարկը փողոցը, Եօխսուշ պաչին, եւ կրակը կանգ կ'առնէ Զօրաք քարտ՝ Էմին աղայի որդեծարանի առջեւ՝ նոյն չէնքը փրցուելուն չնորհիւ: Քաղքին այս մասը գրեթէ երկու քիլոմէթր երկայնութիւն ունի: Ասկէ զատ՝ Բէշօրքլի փողոցը կ'այրի, մինչեւ Բարաբարու, ուրիկ անդին քնակարան չի կար: Անդին՝ Սուլու խանը, Օտաուն Պազարը, Պէտաֆի խանը, մինչեւ Պազրը բազարի բաղնիքը: Միւս կողմէ հրդ ճա-

—Կ'ուզե՞ս որ քիչ մը դրամ տամ քեզի:

—Ո՛չ, ո՛չ, մայրիկ, եթէ հայրս իմանայ:

—Ոչ, իմ խնայողութիւններէս պիտի տամ, որով չպիտի կրնայ իմանալ, ըսաւ Մարիան տխրութեամբ:

—Ո՛չ, մայրիկ, կ'ուզեմ իմ աշխատութեան արդիւնքովս ապրիլ: Հօրս հրամանը այդպէս է եւ ես պէտք է հնազանդիմ:

—Չես զրկուիր ընաւ փափաքած բաներէդ:

—Բանի մը պէտք չունիմ:

—Այս ձմեռ ցուրտ կ'ընէ, չե՞ս մսիր:

—Կ'աղաչեմ, առոր համար մատանի մի ըլար:

—Հիմա մանրամասնօրէն պատմէ վաղուան կեանքդ:

Ռէժին իր միօրինակ կեանքը պարզեց մօր առջեւ, ամէն օր միւսնոյն ժամերուն մեկնում եւ դարձ: Ժամացոյցի կանոնաւորութեամբ կեանք մըն էր զոր կ'անցընէր:

—Բայց կիրակի օրերը ինչ կ'ընես:

—Դուրս չեմ ելլեր... առտուն, պէտք եղած ուտեստները կը գնեմ եւ ամբողջ օրը աշխատելով կ'անցընեմ:

—Նաեւ կ'արտասուես, այնպէս չէ՞:

—Այո՛, մայրիկ, երբեմն կ'արտասուեմ:

Մայր ու աղջիկ լռեցին պահ մը: Ռէժին մօրը ծունկերուն առջեւ գնաց եւ մեղմաձայն ըսաւ.

—Մայրիկ, խոստովանութիւն մը պիտի ընեմ քեզի:

—Խոստովանութի՞ւն մը:

—Այո՛: Սահեմ մը ի վեր բոլորովին առանձին չեմ:

—Ո՞վ կը սիրես:

—Բարեկամ մը:

—Զգուշացիր: Որո՞ւն վրայ վստահութիւն կրնաս ունենալ:

—Այդ բարեկամս դիտէ թէ ո՛վ եմ եւ ինչ ըրած եմ... Պարկեշտ մարդ մըն է... Մեզ որ հիմա վատնդին իրարմէ եմ եւ ծուղակը չեմ խնար. արդէն սիրտս մեռած է ամէն զգացման համար, բացի քեզի նկատմամբ տածած որդիական սէրէս:

—Ո՞վ է այդ մարդը:

—Կիյօմ Ժիւվաթէն:

—Պարկեշտ երիտասարդ մըն է ան... Ո՞ւր կը տեսնես զայն:

—Այս տան մէջ չորրորդ յարկը կը բնակի... Միայն կը վախնամ թէ տակաւին կը սիրէ զիս, որովհետեւ ես ալ եւս չեմ կրնար սիրել զայն:

—Հոս կը բնակի՞ մի, ըսաւ Մարիան: Բանել է քեզի համար եկած է այս տունը:

—Այո՛:

—Ցաճախ կը տեսնե՞ս զայն:

—Ամէն իրիկուն սենեակս գալու սովորութիւն ունի:

Մարիան լուռ մնաց պահ մը, խորհելով թէ այդ յարաբերութիւնները վատնդ մը չէին սպառնար Ռէժինի: Յետոյ, իր սրբոյն վրայ սեղմելով աղջիկը, խանդաղատանքով համբուրեց զայն եւ ըսաւ.

—Ո՛չ, ո՛չ, վստահութիւն ունիմ քու վրադ:

Այսպէս, մայր ու աղջիկ իրարու փաթաթած, կը համբուրէին զիրար, կը ժպտէին: Ժամերը կը սահէին արագօրէն: Ժամը տասնմէկին, Մարիան ոտքի ելաւ մեկնելու համար:

—Կանո՞ւխ չէ մայրիկ, ըսաւ Ռէժին: Նորէն պիտի դան, այնպէս չէ՞:

—Այո՛, երբ պատեհութիւն ունենամ:

—Վաղը եկուր, խօսք տուր որ վաղը կու գաս:

—Ինծի ձգէ՛ օր որոշելը, դիտես թէ ինչո՞ւ համար չեմ կրնար...

—Հայրս լրտունը չուտի արդիւնքում հոս դալդ:

Մարիան հառաչեց, ըսելով.

—Ի՞նչպէս նորէն ձեռք պիտի ձգենք իր երեսին սէրը:

—Շատ ո՞ւշ է մրմնջեց Ռէժին... Հայրս կորսուած է ինծի համար:

Այս տեսակցութեան վրայ երկու երեք օր անցան: Ռէժին մատանդութեան մատնուած էր արդէն, երբ կիրակի մը, Մարիան գնաց զայն տեսնելու: Խեղճ կինը խաբած էր ամուսինը, ըսելով թէ բարեկամներու պիտի այցելէր: Հեղեղասատ անձրեւ մը կը տեղար:

—Շիտակը աղէկ օր ընտրեր ես, այս

Ոչ տիրադատուորը եւ ոչ դատարանը պէտք չունին այս տուրէրուն: Առաջինը իր քաղաքացիներէն տալի դէպ մանրամասնութիւն մը կը կինէ, տեսանութիւն մը առանց սիրոյ եւ համակրութեան: Իրաւ է թէ Վէնիւսի դիւրաճանաչ հանրոյթներով կրնայ միսիթարուիլ, ինչպէս նաեւ ձանաձեւնակայ ամուսնութիւն մը կինալ, որ Մէնիկ Դարու ծիծաղելի սովորութիւն մըն է:

Հասարակ քաղաքացին աւելի բարեբաղդ է որ դէթ կրնայ ամուսնանալ իր սիրած կնոջ հետ եւ իր ընտրութեան մասին լուսաբանել միաքը ամէն անոնց խորհուրդներովը որոնք չատ սիրած կամ չատ մոլեռնած են: Բայց քաղաքացին ալ գիրք չի կարդար, որովհետեւ անկիա սուտ է, եւ եթէ քիչ չատ ուսումնական ըլլայ, ժամանակ չունի կարդալու, որովհետեւ առօրեայ հացին կրիւը մէջտեղ կը չարչրկէ զինքը:

Սեռային յարաբերութեանց այլազան ձեւերուն մէջ միակ եղանակ մը կայ, որուն համար բարոյականը տուած է իր հանանութիւնը եւ կրօնքը թոյլատրած է, ամուսնութիւնն է ասիկա, մինակ օրինաւոր ընտանիքին: Մնացեալ ձեւերով ամուսնացողները մարքսոնիզմներու կը նմանին, որոնք խուժով կը սղոսկին չեզակի ճամբաներէ ու այս կամ այնկերպով կը նմանին ընութիւնը, մինչա ջանքերնին անկած անոնց, որոնք պարկեշտորէն վճարած են իրենց մարքսոնը:

Սակայն ինքնաբերութիւնն կրնանք ըսել թէ ընկերութիւն մը այնքան աւելի քաղաքակիրթ ու բարոյիկ կ'ըլլայ, որքան ստուար ըլլան ամուսնացողներուն թիւը եւ նուազ սէրը նենդողներուն: Այս վերջինները կը նմանին աւազակներու, որոնք ընտանեկան յարկերու տակ սողոսկելով՝ սիրոյ կողոպուտով կ'ապրին:

Մարդկային արդի ընկերութիւնը ուկիի ամնդով հիւանդ է, հիւանդութիւն մը որ մարդուն չափ հին է, եւ որ հինս ճշմարիտ համամարդկի մը երեւոյթը առած է ու ամէն բանէ աւելի ազգերը կ'ըլլայ ամուսնութեանց:

Ուսման ծանրութիւնը, ընկերային դասակարգերուն մերձեցումը տարապայման կերպով բազմապատկած են մեր պէտքերը, մասնաւորապէս այն պէտքերը, որ անփոփոխ են, այսինքն մասնաւորական եւ զգեցկութենական բարձր յուզումներէ առաջ եկած պէտքերը, առանց սակայն աւելցնելու արտադրութեան աղբիւրները: Մենք, մինչեւ կամ տարին դատարկուն պատկանողներս, անմնրա ալ աղքատ մնք, չատ աւելի աղքատ քան մեր հայրերն ու նախնիքները: Մեր ծնողէն մինչեւ մեզ, առանին եղնացոյցը մեծ մասուրք կը պատճառէ մեզի: Թուրանութիւնը իր թունաւոր սուր ծայրը կը մխէ մեր մարմին մէջ, մինչեւ մեր սրտին խորը, խանգարելով ամէն ուրախութիւն, քանդելով կեանքի սրբազան եւ բնական բանաստեղծութիւնը:

Արդի քաղաքակրթութեան կենսանաձոյ ինչոյցին հրաւիրուած խեղճ կոչնականերս կը նմանինք ձիու այն մարդուն, որ իր հարուստ ընկերակիցներուն հետ վառարանչաց ճաշած ատեն դրամի մասնաբաժինը կ'առնէ զինքը, իրեն ինկող բաժինը վճարելու համար: Ու հակառակ երաշխաւոր ախորժալուր կոտրներուն, ըմպելիի տարբ բաժակներուն, տխրութիւնն մը կը նկարուի դէմքին վրայ:

Ինչ յոգնութեանց եւ աշխատութեանց փոխարէն չտուած է այն քիչ մը դրամը, որ մինչակ դասակարգի պատկանող մարդու մը քսակը կ'ուռեցնէ: Ինչ ամենաքներ կրած է խեղճ մարդը, ջղաձգական դղրդումներով չտեսնելու համար դայն աւրուած տակ: Որքան անիծյանն է դրամական վիճակը ամէն անոնց՝ որոնք 1000էն 2000 ֆրանք կը չտին տարին եւ առով սոխարուած են ապրիլ: Միւս կողմէ, մեծապէս կ'աւելցնայ թիւն ամէն անոնց, ո-

ղին դուրս կ'ելլուի՞... զալ չարթնաս դնա՛:

—Խոստացած եմ:

—Շատ լաւ, դնա՛, քանի որ հոգդ չէ մինակ մնալս:

—Բարեկամս:

Մարիան պահ մը վարանեցաւ. Ժէրօմ ամբողջ օր մը առանձին պիտի մնար: Սակայն Ռէժինի անձկոտ դէմքը աչքին առջեւ բերելով, յանդգնեցաւ. չէ՞ մի որ Ռէժին ա՛լ աւելի դժբաղդ էր իր ամուսնէն: Այդ մինչոցին Կարաթ այցելութեան եկաւ, որ խնդրին տեղեկանալով՝ Մարիանի հետ միասին դանուեցաւ:

—Տէր իմ, հոգ չէ, քիչ մը մտաթոխ կ'ըլլայ: Ազէկ չէ որ ամէն տանն երկուքնիդ միեւնոյն գաղափարին վրայ սեւեռէք ձեր միտքը: Տէր, դուք ալ դուրս ելլելու, պարտէզը եւ բարեկամներ տեսնելու էք:

Ժէրօմ դլուխը ցնցեց եւ աչքը պտտցուց չորս կողմը, կարծես ուզելով փընտռել իր երիտասարդ աղջիկները, որոնք իր կեանքը կը կազմէին եւ հիմա անհետացած էին:

(Շարունակելի)

—=52=—

ԹԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՌՕԶ-ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Բ

ՄԻԻՍՆԵՐԸ

Մարիան ոտքի ելաւ ու սկսաւ չափ-չփել սենեակը, ամէն ինչ աչքէ անցընելով:

—Բանէ է հոս կ'անցընե՞ս կեանքդ:

Ու արտասուաթոր, յարեց.

—Մենէ հեռո՛ւ եւ մինակ, խեղճ սիրելիս:

Մարիան դարակները կը բանայ, ձերմակեղէնները կը խառնչտկէ, իր մայրական հեւաքրքրութեան զոհացում տալու համար:

—Պէտք եղածը ունի՞ս հոս:

—Այո՛, մայրիկ... հայրս ամէն ինչ հոգացած էր կանխաւ:

Ռէժին դառնութեամբ ուրտասանեց իր հոր անունը:

—Ինչ է ասիկա, ինչ է ասիկա, ինչ է ասիկա,

բոնք ամէն բուսն ճիգեր կը թափեն տասը հազարէն մինչեւ քսան հազար եւ երեսուն ֆրօ՛ի բարձրացնելու իրենց հասոյթը, եւ ասիկա տնտեսելի, մտապատրաստեան, դասակարգային հպարտութեան յարձուն տենդին պատճառաւ։

Ահա ի՛նչու հարար սէրը, որ միակ առաջնորդը պէտք է հանդիսանար ամուսնութեանց, վերջին հրաբերակ վկան է ամուսնական պայմանագրին կնքուած ատեն, ուր գրամը կը տիրապետէ իր ամենակարող ու անպարտելի զօրութեամբ։

Դրա՛մը, գրամը եւ դարձեալ գրամը, անա՛ առաջնակարգ իրաւարարը եւ վերին իրաւասութիւն ունեցողը ամուսնութեանց մեծագոյն մասին մէջ։ Կին աշխատելը կը նշանակէ աղքատանալ, եթէ առած կիներիդ ձեզի չօգնէ, ընտանեկան նոր բոյնը կազմելու համար։ Նիւթական անհոգաստ պայմաններու մէջ ամուսնանալուն հետեւանքը կ'ըլլայ չարչրուիլ եւ ապագային նոյն վիճակին ենթարկել նաեւ ծնած զաւակները։

(Շարունակելի) ՄԱՆԹԷԿՆԱՑՆ.

Արտաքին Լուրեր

Ա. ՆԳԼԻԱ.

Պ. Ֆինոյի ուսումնասիրութիւնը։— Առաջարկած դարմանները։— Զուլում Մ. Նահանգաց հետ։— Մաքսապաշտ դրութիւնը։— Ազատ փոխանակութիւնը։— Առեւտրական կացութիւնը։— Պ. Ֆինոյի եզրակացութիւնը։

Լոնտոնէն հետեւեալը կը գրեն Պրիւսէլի թերթի մը.—

«Պ. Ֆինօ «հիւանդ Անգլիոյ» վրայ իր ուսումնասիրութիւնները կը շարունակէ հանդէսի մը մէջ։ Այս անգամ կը խօսի բժիշկներու եւ դարմաններու վրայ. առաջարկած առաջին դեղը չատ խիտ է. ասիկա անկասկած է, մտապատրաստեան, դասակարգային հպարտութեան յարձուն տենդին պատճառաւ։

Ահա ի՛նչու հարար սէրը, որ միակ առաջնորդը պէտք է հանդիսանար ամուսնութեանց, վերջին հրաբերակ վկան է ամուսնական պայմանագրին կնքուած ատեն, ուր գրամը կը տիրապետէ իր ամենակարող ու անպարտելի զօրութեամբ։

Դրա՛մը, գրամը եւ դարձեալ գրամը, անա՛ առաջնակարգ իրաւարարը եւ վերին իրաւասութիւն ունեցողը ամուսնութեանց մեծագոյն մասին մէջ։ Կին աշխատելը կը նշանակէ աղքատանալ, եթէ առած կիներիդ ձեզի չօգնէ, ընտանեկան նոր բոյնը կազմելու համար։ Նիւթական անհոգաստ պայմաններու մէջ ամուսնանալուն հետեւանքը կ'ըլլայ չարչրուիլ եւ ապագային նոյն վիճակին ենթարկել նաեւ ծնած զաւակները։

(Շարունակելի) ՄԱՆԹԷԿՆԱՑՆ.

Արտաքին Լուրեր

Ա. ՆԳԼԻԱ.

Պ. Ֆինոյի ուսումնասիրութիւնը։— Առաջարկած դարմանները։— Զուլում Մ. Նահանգաց հետ։— Մաքսապաշտ դրութիւնը։— Ազատ փոխանակութիւնը։— Առեւտրական կացութիւնը։— Պ. Ֆինոյի եզրակացութիւնը։

Լոնտոնէն հետեւեալը կը գրեն Պրիւսէլի թերթի մը.—

«Պ. Ֆինօ «հիւանդ Անգլիոյ» վրայ իր ուսումնասիրութիւնները կը շարունակէ հանդէսի մը մէջ։ Այս անգամ կը խօսի բժիշկներու եւ դարմաններու վրայ. առաջարկած առաջին դեղը չատ խիտ է. ասիկա Անգլիոյ անհետացումն է իբրեւ եւրոպական տերութիւն։ Պ. Բարնէկի որ ոչ միայն քառասնամեայ մեկնելիական ոսկի հարստութիւն ունենալու, այլ նաեւ անգլեւամերիկեան միութիւնը գուշակած ըլլալու փառքը կը պահանջէ, միւս կը յիշեցնէ Մեծն Բրիտանիոյ ունեցած տխուր պէտքը (որ իրեն կարծիքով փառաւոր է) Մ. Նահանգաց հետ ձուլուելու։ Պ. Սթէտի մէկ երկասիրութիւնը՝ «Աշխարհի ամերիկացումը» խորագրով, որ տարբեր սկիզբները հրատարակուեցաւ, այդ մասին ամէնէն կատարեալագործեալ ու պերճախօս պաշտպանողական է։ Անոր հեղինակը ոչ միայն ամէնէն լաւ օժտեալ ու գնահատուած հրապարակագիրն է քաղաքակիրթ աշխարհի մէջ, այլ Անգլիոյ հիմա ունեցած նկարագրի ու ազնիւ ոգիի տէր անձերէն մէկն է։ Լորտ Տէրպի, որ գաղթային նախարար էր Կլատսթընի օրով, ըսեր է օր մը Պ. Տիլլէի.— «Իմ երկրիս ապագային համար զերազդոյն իմաստը զոր կը նշմարեմ՝ անոր մոցուցին է ամերիկեան մեծ դաշնակցութեան մէջ»։ Սէսիլ Ռոտս ալ որ անգամ նշանաւոր էր երկասիրութեամբը, կուսակից է եղեր անգլիերէն խօսող ժողովուրդներու միացմանը։ Ինչպէս կ'երեւայ, Պ. Ֆինոյի պարզած գաղափարը մեծամասն պաշտպաններ ունի։ Դիւրաս կարելի է զուշակել անոր իրականացման գործնական հետեւանքները, ինչպէս նաեւ արդիւնքները, որով Պ. Ֆինօ չի պնդեր։ Ուրիշ դարման մը՝ մաքսապաշտութիւնը։ Պ. Բրդրիէ Ֆարքնայթրի մէջ (1902 մարտ) կ'ըսէ.— «Մեր հիմակուան անկեալ վիճակին մէջ՝ մեր արտադրողները քիչ ատենէն պիտի դադրին արտադրելէ, վասն զի այլեւս անհատական կամ հաւաքական (պետութեան կողմէ) երաչխաւորութիւն մը չունին՝ իրենց արտադրութիւնները վերտին ծախելու համար։ Մաքսապաշտութեան պէտք ունինք, ապա թէ ոչ՝ Անգլիա երրորդ կարգի տերութեանց աստիճանին պիտի իջնէ։ Հարկ է կամ մաքսապաշտութիւնը ընդունինք եւ կամ կատարեալ կործանում ազատ փոխանակութեան հետեւանքով»։ Անգլիա ասկէ վերջը իր անցեալ դրամագլուխովը միայն պիտի ապրի, կ'ըսեն չարադուշակ անտեսագէտներ։ Մեր արտադրութիւնը կը նուազի, կը դուչեն. միայն մեր ներածութիւնն է որ օր օրվի կ'աւելնայ։ Այդ անտեսագէտները, իբրեւ հաստատութիւն իրենց ըսածին, առեւտրական վիճակագրութեանց պաշտօնական թիւերը մէջ պիտի բերեն Երրորդ դարմանն է՝ վերադարձ դաշտերը։ Երբ անհամ մը իր ծախքերը կ'աւելցնէ, մինչ դեռ իր հասոյթները կը պակսին, անշուշտ պիտի մնանկանայ։ Առանց ասկոյն Անգլիոյ մնանկութիւնը վճռելու չափ առաջ երթալու, պէտք է հարցնել թէ ուրիշ ոտացած է արտասովոր դնումներ կատարելու այդ կարողութիւնը։ Տնտեսագէտ մը կը պատասխանէ թէ այդ գնումներու վճարմանց մեծ մասը իր ազգային դրամագլուխէն կ'ընէ. նաեւ թէ երբ նկատողութեան առնուն սա պարզան թէ Անգլիոյ առեւտրական հաշուեցոյցը, 1898ին 260 միլիոն անգլիական ոսկի բացով մը գոցուած է, պէտք է մտածել թէ այդքան անազն գումար մը չի կրնար ձեռք բերուիլ Անգլիոյ հասոյթներէն եւ կամ անոր խնայողութեանց տոկոսներէն։ Այդ տեսակ վճարում մը անշուշտ յայտնի հնաքեր պիտի թողու, բայց առանց եւրոպայի հրապարակին վրայ կարելի չէ գտնել։ Անգլիա երբեմն իր ձեռքին մէջ կեդրոնացուցած էր Ռուսիոյ, Գերմանիայի, ու Ամերիկայի հանրային դրամագլուխները։ Արդ, Ռուսիոյ փոխառութիւնները Ֆրանսայի մէջ կը կատարուին, իսկ Գերմանիայինը իր երկրին մէջ, մինչդեռ ամերիկեան պարտութիւնները ու բաժնեթուղթերը ամրողջովին Մ. Նահանգները կը վերադարձուին։ Դժուար է ճիշտ թուանշաններ ներկայացնել միջազգային դրամանիշներու եւ չարժուն ստացուածքներու մասին, բայց քանի որ վիճակագրական տեղեկութիւններ չկան, պէտք է առաջնորդուիլ սեղմատրական ուշադրութիւն մէջ գերակշռութիւն ունեցող կարծիքներէ, որոնց տուած տեղեկութիւնները չատ ապահովիչ չեն։ Եւ սակայն այնպէս կը նկատուի թէ Անգլիա հանրային տնտեսութեան հարատեւութիւն մը ունի։ Կարճ խօսելով, Անգլիա, անգլիական դրամագլուխը պէտք չէ՞ որ մասամբ հրաժարիլ չանդիսութիւնէ եւ հարատարագործութենէ, իրենց պարտէզները մշակելու՝ այսինքն այն դաշտերը, ուրկէ Ֆրանսա, այնքան դատնութիւններէ եւ արկածներէ ետքը, Անգլիոյ հարստութենէն աւելի հարստութիւն մը ձեռք կը բերէ։ Պ. Ֆինօ եզրակացնելով կ'ըսէ. — «Ինչ պէտք է ըլլայ վաղուան քաղաքականութիւնը Անգլիոյ համար։ Մեծն Բրիտանիա, յարձակումներու եւ ոտաստանիներու ենթարկուած, իր երբեմնի մեծութեան ազդիւրներուն վերադառնալէ զատ ուրիշ բան մը պիտի չկրնայ ընել։ Անգլիոյ երկրակալութիւնները իր դիմուրական արժանիքին արդիւնքները չեն։ Անոր աշխարհագրական դիրքը, անշուշտ, չատ նպաստած է արտասովոր հարստութեան, բայց այդ յաջողութեանց մեծ մասը իր բնակիչներուն առաքինութեանցը ու յատկութեանցը արդիւնքն է։ Անտարակոյս Անգլիա ինքն իր վրայ վերադարձ մը պիտի ընէ։ Իր անցեալին վրայ խորհելով, նախ անոր մէջ պիտի տեսնէ այն բարերար ազդեցութիւնը զոր Ֆրանսա միշտ ըրած է Անգլիոյ պատմութեանը վրայ։ Հակառակ իր անդիւսաքսան յարատեւութեան, Մեծն Բրիտանիա աւելի Ֆրանսայի կապուած կ'երեւայ, քան թէ հարաւային Գերմանիա հիւսիսային Գերմանիոյ։» Ասկէ կը հետեւի քաղաքական-տնտեսական անհրաժեշտ մերձեցում մը, որ իբրեւ նախաչափ պիտի ծառայէ Եւրոպայի Միացեալ Նահանգաց Դաշնակցութեան։ Աւասկի Պ. Ֆինոյի վերջին խօսքերը. — «Բերդը առնուած ըլլալով, Անգլիա կը պարտաւորի ակամայ վար իջնել՝ ազգային մահմատացուներու մէջ։ Անոնց ուրախութեանցը պիտի մասնակցի եւ պիտի ճաշակէ քաղաքութիւնները այդ ընկերականութեան որ սիրելի պիտի ընծայէ իրեն տիեզերական զէնքնկեցութեան եւ խաղաղութեան եղբարները։ Ի. դարուն Անգլիան, ԺԹ. դարուն Անգլիայէն չատ տարբ ըլլալով հանդերձ, աւելի մարդասէր, աւելի սիրալիր եւ այդ կերպով աւելի սիրելի պիտի ըլլայ։»

ԼԱՒԱՏԵՍ ՊՈՒՐ ՄԸ

Հարաւային Ափրիկէի կացութիւնը։—Հաւատուքեան բանակցութիւններ։— Պոեր պատերազմիկներ։— Տնտեսական կացութիւնը։— Սեւամորթներ։

Պոեր պատերազմ մը, որ այս միջոցիս Լոնտոն կը դտնուի, Բոլիթիճէ Գորէսբոնտինցի թղթակցին հետ տեսակցութիւն մը ունենալով չատ լաւատես կերպով պարզեր է իր տեսութիւնները Հարաւային Ափրիկէի կացութեանը վրայ։ Պոեր պատերազմը ապէս խօսեր է.—«Բոլոր գլխաւոր դժուարութիւնները կ'երեւայ թէ յաղթուած են։ Եթէ համաձայնութեան պայմաններուն մէջ վարման յայտարարութեան եւ առնուիլը չկայ, կը կարծուի թէ Անգլիացիները իրենց իսկ մեռեալ տան մը պիտի ընեն զայն լուծելու։ Երբ Պ. Պալֆուր կ'ըսէր թէ երեք չաբաթ պէտք է բանակցութեանց վրայ կատարեալ տեղեկութիւն առնելու համար, ըսել չէր ուզեր թէ Պոէրները աւելի չուտ պիտի կրնան իմանալ իրենց բոլոր զօրախումբերուն կարծիքը, վասն զի ասիկա կարելի է ութ-ութ օրէն ընել։ Հաւանական է որ Պոէրներուն ամէնէն ալ ընդունելի հաշտութեան կնքումը։ Խիստ կարեւոր նախատեսմ մը կայ թէ պոէր պատերազմիկները երեք տարիէ ի վեր չեն տեսած իրենց ընտանիքները, կիները ու զաւակը. ասոր համար ալ է որ պատերազմէն ձանձրացած են։ Իրաւ է որ հաշտութեան կնքումը առաջնորդիւն պիտի տայ կարգ մը խնդիրներու՝ որոնք մինչեւ հիմա երկրագործական կարեւորութիւն մը ունէին։ Ասոնց ամէնէն առաջինը ու ծանրակշիռը պիտի ըլլայ սեւամորթներուն համար տնտեսական պարմանները։ Այդ պատճառով Պոէրները պարտաւոր պիտի ըլլան ուրախութեամբ ընդունելու մասնաւոր դատարաններու հատատութիւնը սեւամորթներու համար, որպէս զի անոնց վերաբերեալ իրաւական բոլոր խնդիրները կարգադրուին. արդէն այդ կարգի դատարաններու հատատութիւնը բաւական ստնէ է ի վեր առաջարկուած էր։ Ուրիշ աւելի կարեւոր խնդիր մը կայ, որ է գործատուներու վարձքը։ Լոնտոնի ազգանուական կարեւոր թերթ մը, պատերազմէն եւրը հանելու գործերը աւելի դարդացնելու միջոցները քննելով, կ'առաջարկէ զեղեցիկ սեւամորթներու օրականները. անշուշտ Պոէրները պիտի հաւանին ասոր։ Կը մնայ դիտել թէ այդ պայմաններուն մէջ սեւամորթներու պետքը թող պիտի տան որ իրենց մարդիկը աշխատին։ Իսկ որ ալ ըլլայ, պատերազմէն եւրը, սեւամորթներուն դէնքնկեցութիւնը բացարձակապէս անհրաժեշտ է, վասն զի ատոնք քառասուն հազար հոգի են՝ ամէնքն ալ լաւ ձիաւորներ ու պատերազմիկներ, եւ կրնան ծանր հոգեր պատճառել երկրին իշխանութեանց ու սպասակամարթ ժողովուրդին։»

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

Իտալիոյ խորհրդարանին մէջ.— Արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւնը.— Վենին պատմութիւնը.— Հաւասարակշիռ դիտաւորութիւններ։

Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, չաբաթ օրը, արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրնէթի, Իտալիոյ եւ Զուիցերիոյ նկատմամբ եղած հարցասխդումի մը պատասխանելով, ըսաւ.—«Պէտք մեր դեսպանը՝ Պ. Սիրվէսթրէլի մնա չէ պահանջած որ Իտալիոյ նկատմամբ վիրաւորիչ հրատարակութիւններ ընող լրագիրը դատաստանի ենթարկուի. դեսպանը միմիայն այդ ուսմունքը նորէն զանգատելու նոյն լրագրին ընթացքն՝ որ բաւական ատենէ ի վեր վիրաւորիչ հրատարակութիւններ կ'ընէր Իտալիոյ նկատմամբ։ Դաշնակցային Խորհուրդին կողմէ պաշտօնական ծանուցագրով մը արուած պատասխանը պահանջումի մը համար որ չէր եղած, պատճառ եղաւ ցաւալի միջադէպին։ Պ. Սիրվէսթրէլի, հետեւաբար, հակասութեան մէջ մնացած պիտի ըլլար, եթէ պահանջէր որ լրագիրը դատաստանի ենթարկուի մէկ յօդուածի համար. նաեւ անոր զրկացումը փոխադարձութեան պահանջումին համար — որ իտալական օրէնքով պատասխանուած է—չատ բնական էր։ Մնաց որ, դաշնակցային Խորհուրդն ալ խորհրդարանական յանձնաժողովի տեղեկագիրին կողմէ Իտալիոյ նկատմամբ զործածուած յարգալիր լեզուն եթէ զործածած ըլլար, Պ. Սիրվէսթրէլի ալ պիտի կրնայէր այն կերպով՝ ուրկէ կը զանգատի դաշնակցային Խորհուրդը։ Այդ զանգատին եւ Հռոմի զուիցերիական դեսպան Պ. Բարլինի այն պատասխանին միջեւ, որով Պ. Սիրվէսթրէլի տեղափոխութիւնը կ'ուզուի, քնաւ տարբերութիւն չկայ։ Որ եւ է դեսպան այդ տեսակ պահանջում մը պիտի չընէր եւ Պ. Բարլինի հետ ունեցած տեսակցութեանս միջոցին, որ միջադէպին սկիզբն մինչեւ վերջը միակ տեսակցութիւնը եղաւ, փափաք յայտնեցի որ Պ. Սիրվէսթրէլի ու դաշնակցային Խորհուրդը անկեղծ բացատրութիւններ տան իրարու. մինչեւ այսօր ալ միեւնոյն կարծիքը ունիմ։ Համոզուած ենք որ խնդիր կարելի չէ մեզ վերագրել եւ անկեղծօրէն կը յուսանք թէ քիչ առնէն իրականացած պիտի տեսնենք Պէրնի խորհրդարանական յանձնաժողովին տեղեկագրերին փափաքած պատասխանը ու գոհացուցիչ լուծումը։»

—Իտալիոյ խորհրդարանական շրջանակներուն մէջ, այս երեկուն, կ'ըսուի թէ Պ. Բրնիթէի հաշտարար յայտարարութիւնները, Իտալիոյ եւ Զուիցերիոյ դիւանագիտական վէճին համար, ցոյց կուտան թէ երկու երկիրներուն կառավարութիւնները որոշած են չուտով վերահաստատել նախկին յարաբերութիւնները։

ԵՐԲԵԿԱ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Իտալիա. —Միլանի առեւտրական ու ճարտարագործական շրջանակները. — Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը. — Ֆրանսայի ու Իտալիոյ յարաբերութիւնները.— Առեւտրական դասնագրութիւնները.— Երբեակ Զինակցութեան պայմանագիրները։

Երբեակ Զինակցութիւնը կազմող երկիրներուն մէջ, ժամանակէ մը ի վեր, անոր վերանորոգման խնդրովը միայն կը զբաղին. ոմանք կ'ըսեն թէ կարեւոր փոփոխութիւններ պիտի ըլլան եւ ուրիշներ ալ թէ անփոփոխ պիտի մնայ։ Թրիպունա Միլանէն տեղեկութիւն մը կը սանայ, որուն համաձայն, ճարտարագործական, առեւտրական ու երկրագործական շրջանակը բանաձեւ մը քննարկեր է՝ հրաւիրելով նախարարութիւնը չվերանորոգել Երբեակ Զինակցութիւնը, որովհետեւ Իտալիա պէտք է լաւ յարաբերութիւններ ունենայ բոլոր ազգերուն հետ։ Բանաձեւը կ'ըսէ նաեւ թէ Երբեակ Զինակցութիւնը կրնայ ըլլալ որ ընդհատուի Ֆրանսայի հետ այնքան բարեպատեհ կերպով վերահաստատած եղբայրական յարաբերութիւնները։ Միւս կողմէ Բէրսալիերացնա որ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախկին նախարար Վիքոնթի—Վէնոստա մարքիզին թերթն է, «Մեր արտաքին քաղաքականութիւնը» խորագրով յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ.—

«Բանի որ Իտալիա որոշած է մնալ երբեակ Զինակցութեան մէջ, անոր դաշնակիցները անկասկածութիւն մը գործած պիտի ըլլան, եթէ նկատողութեան չառնեն անոր նոր յարաբերութիւնները Ֆրանսայի հետ։ Այդ կապակցութիւնը օրինաւոր կ'ընծայէ քանի մը բարեպատեհ փոփոխութիւններ ընել Երբեակ Զինակցութեան դաշնագրութեանը մէջ, եւ պատճառ մը չկայ տարակուսելու թէ, այդ փափուկ խնդրին մէջ, արտաքին գործոց արդի նախարարը չարուհած չըլլայ իր նախորդներուն գործը։ Վենոստիի տեսակցութիւնը քաղաքավարական պարզ այցելութիւն մը չէր։ Երբեակ Զինակցութեան եւ առեւտրական դաշնագրութեանց խնդիրները մանրազնին կերպով քննուեցան այդ տեսակցութեան պատճառ։ Բան մը չտարբերուեցաւ, բայց դրեթէ ամէն բան պատրաստուեցաւ։ Տակաւին կարեւոր կէտեր կան ոտ հանուելիք առեւտրական դաշնագրութեանց մասին։»

Թերսիթիրացնա յօդուածը կ'ուարտէ անգամ մը եւս մղթելով որ ազգերարական դաշնագրութեանց վերանորոգման պահուն նկատողութեան առնուին Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ յարաբերութիւններուն կրած փոփոխութիւնները։

—Երբեակ Զինակցութիւնը առաջին անգամ կնքուեցաւ 1882 մայիս 20ին, հինգ տարուան համար, եւ յայտնի է թէ մասնաւոր դաշնագրեամ մը մն էր թէ Իտալիոյ կողմէ աւարեւելեան դաշնակցութեան մէջ մտնելուն ձեւին տակ. այդ վերջին դաշնակցութիւնը կնքուած էր 1879 հոկտեմբեր 7ին։ Աւաջին վերանորոգումը կատարուեցաւ 1887ին հինգ տարուան համար՝ այսինքն մինչեւ 1892 մայիս։ Վերջին վերանորոգումն ալ կանխաւոս կերպով կատարուեցաւ 1891ին, դարձեալ հինգ տարուան համար, սակայն այս անգամ այն պայմանով որ լրացեալն կրկին անգամ նորոգուի, եթէ զարգացնելու մասին զեկոյց մը չըլլայ. ուստի այդ տեսակ բան մը պատահած չըլլալով՝ Զինակցութիւնը 1897 մայիս 6ին սկսելով լրացեալն վերանորոգուած եղաւ մինչեւ յառաջիկայ մայիս 6։ Եթէ հինգ տարի մըն ալ երկարած է, տակիւ վերջերս կնքուած համաձայնութեամբ մը միայն եղած է դիւանագիտական ու առեւտրական տրամադրութիւնները միասին որոշելու նպատակով։ Հետեւաբար, բոլորովին համապատասխան է Իտալիոյ կառավարութեան այն յայտարարութիւնը թէ երկու խնդիրները անբաժանելի կերպով կապուած են։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ռուսիոյ երկրագործական վիճակը.—Երկրագործական մասնաւոր խորհուրդ մը.—Զեռք առնուելիք միջոցներ.—Առժամանակեայ մասնախումբեր։

Ռուսիոյ կլիմայական լրագրին վերջին թիւերէն մէկուն մէջ հրատարակուած է ուսումնական մը երկրագործութեան ուսումնասիրելու համար կազմուած մասնաւոր Խորհուրդին ձեռք առած միջոցներուն վրայ։ Այդպիսի մասնախումբի մը աշխատութիւններ մեծ կարեւորութիւն ունին Ռուսիոյ պէս երկրի մը մէջ, ուր փոքր երկրագործները չորս-հինգերորդ մասը կը կազմեն գնակցութեան եւ ուր հունձքին երկու երրորդ մասը միայն կը մնայ գիւղացիներուն, իսկ մնացեալ հոգերուն վրայ։ Ելմուտական նախարար Պ. Վիթէ, որ այդ Խորհուրդին նախագահն է, առաջին նիստին բացման իսկ ներկայացուցած է ընդարձակ յայտագիր մը, կատարեալ յատակութեամբ ճշդելով այն զանազան կէտերը, որոնց մասին պէտք է ուսումնասիրութիւններ կատարէ Խորհուրդը, առանց ակադեմական վերացական տեսութիւններու մէջ մտնելու։ Խնդիրը կը դառնար հոդագործական ամենակարեւոր պէտքերու հոգացման վրայ, զոր Պ. Վիթէ իր բացման ճառին մէջ մատնանշած է, ամենքն ալ թուելով իրարու հետեւ իր թանձրացեալ իրողութիւններ, եւ անոնց համար միջոցներ պահանջելով, Ռուսիոյ կամ ուրիշ երկիրներու մէջ ստացուած փորձառութեան համաձայն։ Այս վերջին երկիրներն ալ, ակէ բաւական ատեն առաջ միեւնոյն դժուարութեանց հանդիպած էին երկրագործական վարկի, գործակցականներկայացութեանց կազմակերպութեան մէջ, մասնաւանդ երկրագործութեանվերաբերեալ մասնաւոր օրէնսդրութեան մէջ։ Այդ Խորհուրդին աշխատութեանց չրջանակը որոշուած գծուած է 1902 յունուար 22ի հրամանագրին մէջ, ուր ըսուած է. «Մասնաւոր Խորհուրդը պարտի ուսումնասիրել երկրագործական ճարտարարուեստին պէտքերը եւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել ի նպաստ երկրագործութեան եւ օժանդակ ճարտարարուեստներուն։» Երկրագործական ճարտարարուեստը ընդգրկելով թէ՛ մեծ հողատիրութիւնը եւ թէ փոքր հողագործութիւնը, Խորհուրդը անշուշտ առանձին պիտի ուսումնասիրէ այդ երկու տնտեսական աղդակներէն իւրաքանչիւրը։ Սակայն, նախագահին առաջարկին վրայ, մեծ հողատիրութիւնը եւ փոքր երկրագործութիւնը հասարակաց միեւնոյն անվիճելի չափերը ունենալով, որոշուեցաւ անմոցմով դադրել նաեւ։ Բանի մը տարի առաջ, երկրագործական նախարարը, չընջարարական ձեւին տակ, միջոցնակ հարցարաններ դրկեց համամիութիւնու վարչութեանց եւ նահանգային իշխանութեանց, իրաւունք տալով կայսրութեան զանազան մասերուն մէջ երկրագործութեան ունեցած վիճակին եւ պէտքերուն։ Կարգ մը հարցմունքներու վարչութիւններ անկախաբար իրենց եղած հարցումներէն, մասնաւոր ելեւմտական դրամագլուխներ յղած էին նախարարութեան, պարզելով երկրագործական ճարտարարուեստներու կացութիւնը։ Այսպէս, երկրագործական նախարարը յայտնեց թէ հինգերորդ դարուն տարբեր կայսեր, որոնք իրը խարիսխ կրնային ծառայել Խորհուրդին աշխատութեանց։ Նախարարը յարմար դատեց այդ տեղեկութիւնները լրացնել նահանգներէ եւ դաւառներէ յղուած նոր տեղեկութիւններով։ Այս նպատակաւ նահանգային մասնախումբեր պիտի կազմուին Արքանգելի, Աստրախանի, Վոլոգդայի, Վիաթքայի, Օլոնեցքի, Օրէնպուրգի, Բէրմի եւ Սիմբիրսքի, արեւմտեան ինը նահանգներու եւ պալթիկեան նահանգներուն մէջ, ինչպէս նաեւ Վիլնայի, Անդրկովկասի, Թիֆլիսի, Բուխարայի եւ Սիպերիոյ նահանգներուն, Տոնի, Բուզանի եւ Թերէքի խաղախեան երկիրներուն մէջ։ Ասկէ զատ, դաւառային մասնախումբեր պիտի կազմուին Վոլոգդայի ու Բէրմի եւ արեւմտեան ինը նահանգներուն մէջ, ինչպէս նաեւ Գեսարաբիոյ, Իրմանդսքիի գաւառակին եւ Տոնի երկրին մէջ։ Մինչդեռ ասոնց հրաման արուած է Աստրախանի, Արքանգելի, Օրէնպուրգի, Սիմբիրսքի, Թոպոլսքի, Թոմսքի, Եկատերինոսլաւի կուսակալներուն, ի հարկին գաւառային մասնախումբեր կազմել։ Կուսակալները պիտի նախագահեն նահանգային մասնախումբերուն, իսկ անդամակցողները պիտի ըլլան հանրային պաշտօնատարները եւ հողային կալուածատէրերու, երկրագործական ընկերութեանց եւ հանդիսներու վարչութեանց ներկայացուցիչները։ Անհրաժեշտ է թէ ամիսներ պիտի անցնին, մինչեւ որ այդ մասնախումբերը իրենց գործը գլուխ հանեն։ Խորհուրդը այն պահն միայն պիտի սկսի որոշումներ տալ, երբ այդ մասնախումբերը կողմէ իրեն ղրկուած բազմաթիւ տեղեկութիւնները լաւ ուսումնասիրէ։ Սակայն պտիպ արդեւք մը չէ որ Խորհուրդը չչարուհակէ իր աշխատութիւնները, ընդհանուր հանդամանք ունեցող կարգ մը խնդիրներ կարգադրելու, որոնք լաւ ուսումնասիրուած են երկար ատենէ ի վեր։ Այսպէս երկրագործական տարբերակ դիտելիքներուն ուսուցման ծաւալումը մեծ օգտակարութիւն ունի փոքր երկրագործին համար։ Վիճակագրական տեղեկութիւնները, հողին տեսակն ու կլիման կարեւորութիւն չունին այդ խնդրին համար։ Մշակման այնպիսի եղանակներ կան, որոնք ինքնին կը կատարեալագործուին որքան աւելի երկրագործներու մէջ տարածուին ուսման եւ փորձառութեան միջոցաւ ստացած ծանօթութիւնները։ Միեւնոյն բանն է երկրագործական վարկի եւ գործակցական ընկերակցութեանց կազմակերպութեան համար։ Այս ամէն խնդիրները որոշապէս պարզուելու առաջին նիստին մէջ իսկ, Խորհուրդին նախագահին կողմէ։ Կը մնայ կարգ մը մեծ չափերու չուրջը դարձող խնդիրները կարգադրել, մանաւանդ մեծ հողատիրութիւնը։ Օրինակի համար, չատ խօսուած է եւ իրաւամբ ազնիւ ցեղէ արջառներ հասցնելու անհրաժեշտ պէտքին վրայ։ Արդ, ոչ ոք կրնայ հակառակը պնդել թէ մեծ հողատէրերը միայն կրնան արջառներու տեսակը կատարեալագործել. ոգէա եւ ազգատ գիւղացիներուն դործը չէ տակիւս։ Մեծ ազարակներու մէջ ձեռք բերուած խնայողութիւնները կրնան օգտակարապէս գործածուիլ փոքր հողագործին արջառը կատարելագործելու համար։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. —Պուլկարիոյ դոմիսքրութեան պաշտօնարանին արձանագրիչ անուանուելու ներքին գործոց նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանին քարտուղարներէն Սատուլյան պէյ։

—Սարթիայի գաւառին նախկին դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական կարգուելուս իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտներէն Ահմէտ Բէֆիզ էֆ.։ Եաֆայի գաւառակին առեւտրական դատարանին նախագահ անուանուելուս Պիլկալիի գաւառին առեւտրական դատարանին նախագահ Մէհմէտ Բէֆիզ էֆ., որուն յաջորդեց Հռոմկլայայի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի Սալի Սաֆտ էֆ.։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅ Ս. ԷԿԶԱՐՔԸ. —Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ակամանուս Օսմանիէ պատուանշան շնորհել Պուլկարաց Ս. Էկզարք Տ. Եռսիքի։

ՍԱՄՍՈՒՆ նոր իշխան Ալեքսանդր Մավրոմիխէլի պէյի պաշտօնը վարելուցնով կայս. Ֆէրմանին ընթերցումը ապրիլ 7/20ին հանդիսաւոր կերպով կատարուեր է վաթիի Բիթմակոր հրապարակին վրայ որ չքեղապէս զարդարուած էր։ Մավրոմիխէլի պէյ, կէս օրին երկու ժամ առաջ, ժամաներ է նոյն հրապարակը։ Օտար հիւպատոսները եւ պաշտօնական անձնաւորութիւնները հինգ վայրկեան առաջ ժամանած էին։ Մավրոմիխէլի պէյ մասնաւորապէս պատրաստուած տեղ մը բարձր է՝ ձախ կողմը ունենալով կղզիին մեծագոյնը։ Թուրքերէնի քարտուղար Ալի Բիրզա պէյ եւ ուրիշ պաշտօնատարներ ալ Մավրոմիխէլի պէյի շուրջը կը գտնուէին։ Զինուորական հարիւրապետ մը իշխանին յանձներ է կայս. Ֆէրմանը, ծաղիկներու կողովի մը մէջ դրուած։ Մավրոմիխէլի պէյ զայն համբուրելէ ետքը յանձներ է Ալի Բիզա պէյի որ կարդացեր է բարձրաձայն։ Իշխանին դիւանապան ալ անոր յաջորդեր է թարգմանութիւնը կարդացեր է։ Կայսերական Ֆէրմանին ընթերցման միջոցին քանը մէկ թնդանոթներ արձակուեր են։ Յետոյ Մավրոմիխէլի պէյ բանախօսութիւն մը արտասանելով ըսեր է.— «Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած ըլլալով իր կայս. բարձր հոգածութիւնը դնոնտանել թէ՛ կայս. Դոնուն եւ թէ տերութեան մատուցած երկարատեւ ծառայութիւններս նաեւ յիշելով նախնեաց կողմէ օսմ. տերութեան մատուցուած ծառայութիւնները, Ինձ՝ ըրաւ անուանուելու դիս։ Պաշտօնավարութեան մէջ պիտի ջանամ արդարացնելու կայս. այս Ֆերմանը՝ աշխատելով ամբողջ ժողովուրդին բարեկեցութեանը, անդորրութեանը ու ապահովութեանը։ Նաեւ պիտի յարգեմ իշխանապետութեան հատատեալ օրէնքները եւ յանձնուածական Ֆէրմանները»։ Մավրոմիխէլի պէյ խօսքը աւարտեր է բարձրաձայնութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին համար։ Մեսրոպագիան ալ ազօթքներ ըրեր է Ն. Վեհափառութեան համար։ Մավրոմիխէլի պէյ յետոյ կառավարական պաշտօնարանը երթալով ցնորհաւորական այցելութիւններ ընդուներ է։

ՊԻՆԿԱԶԻՆ ժողովուրդը տեղական կառավարութեան դիմելով, խնդրեր է որ կալուածատէրերու կառարուի, ինչպէս կ'ըլլայ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ։ Պետական Խորհուրդը, որուն յանձնուած էր խնդիրը, դրէշեր է հարկ եղած արտօնութիւնը տալ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Բրսայեան փաշա որոշեց դէպի պաշտօնարանին երկրաչափներու դիւանին համար՝ քաղաքային երկրաչափական վարժարանի շրջանաւարտներէն երեք երիտասարդներ պաշտօնի կոչել յարմար ամանաչակներով, վասն զի մինչեւ հիմա այդ պաշտօնը կը վարեն վարժարանէ չելած անձեր, որոնք երկրաչափներու քով պաշտօնավարելով կը վարժուին, մինչդեռ քաղաքապետութիւնը աւելի դիտուն ու ձեռնհաս երկրաչափներու պէտք ունի։

ՀԵՌԱԳՐԱԳԱՆ ԹԵՎ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց փութով հաստատել Կ. Պոլսէն մինչեւ Ֆաս երկաթուղիի հեռագրական թելը եւ հաստատելու հարկ եղած ծախքը։

ՆԵՐՈՒՄ.—Մարաշցի Ալի պէն Մուսթաֆա, որ լեզուագարութեան համար Հռոդոսի մ

չութիւնը նկատելով որ զօրաքանակներու կեդրոններուն մէջ միքրոպաքտերիան հմուտ բժիշկներու պէտք կայ, տարփոխիկ հիւանդութեանց հանգամանքը ճշդելու համար, որոնց որ բժշկական վարժարանի շրջանաւարտներէն երկու հոգի ամէն տարի միքրոպաքտերական աշխատանոցը յաճախեն երկու տարի եւ յետոյ զօրաքանակներու կեդրոնները ղրկուին։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Պ. Նավիլ անուն անձ մը, ծրագիր մը մատուցանելով Բարիզի օսմ. դեսպանատան, առաջարկեր է որ վաճառականներու վաւերացման համար դրոշմաթուղթ մը հաստատուի, որով թէ՛ վաճառականները հաստատուն կերպով կը պաշպանուին եւ թէ տէրութեան գանձը հասոյթի նոր աղբիւր մը կ'ունենայ։ Բարիզի օսմ. դեսպանատունը արտաքին գործոց նախարարութեան ղրկած է այդ ծրագիրը։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.—Ղարպ չոգենաւը, որ 1,466 ռուս ուխտաւորներով Սիւէզի ջրանցքէն անցած էր ուղղակի դէպի Բէնգէի մաքրանոցը երթալու, երէկ առաւ, ժամ 4½ին, Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց եւ առանց յարաբերութեան մնալու ուղղակի Գալաք գնաց, ուր քարանթինայի ենթարկուած է։ Նաւահանգիստի վերահսկողութիւնը չոգեմակոյկ մը եւ պաշտօնեաներ ղրկեց Գալաք, այդ ուխտաւորներուն թող չտալու որ դուրսի հետ յարաբերութիւն ունենան։

—Առողջապահական Խորհուրդը գրեց ծովային նախարարութեան՝ չոգենաւակներ ղրկել Գալաք՝ հակելու ռուս ուխտաւորները վրայ, որոնք հետզհետէ Գալաք պիտի ժամանեն եւ անկէ Ռուսիա պիտի ուղեւորին, առանց յարաբերութիւն ունենալու դուրսի հետ։

ՊԱՂՏԱՏԻ երկու մասերը իրարու միացնող կամուրջը հինցած ըլլալով, պիտի վերաշինուի քսաներկու «տուպա»ներու վրայ. ուր մէթր լայնութիւն պիտի ունենայ։ Երկու կողմը տեղ պիտի ձգուի հետիոտն դացողներու համար. մէջտեղն ալ երթ ու գալքեր քովէ քով ամրնելու չափ ճամբայ մը պիտի շինուի։ Քանի մը տեղերը խանութներ ալ պիտի կառուցուին։

ՄԱՆԱՍԴԷՐԻ կուսակալութիւնը նկատելով որ օսմ. երկիրներու վաճառականները պարտաւոր չըլլալով արձանագրուիլ առեւտրական սենեակներու մէջ, որով կարգ մը անտեղութիւններ առաջ կու գան, գրեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան որ թէ՛ օսմ. եւ թէ օտար հպատակ բոլոր վաճառականները պարտաւորիչ կերպով իրենց անունները արձանագրեն առեւտրական սենեակներու մէջ։

ԽԱՆԳԻՆԻ առողջապահական բժիշկ տոքթ. Թաշեան էֆ. հրահանգ ստացաւ անմիջապէս Բիրմանչան երթալ եւ քննել պարսկական սահմանագլուխէն Բէրպէլա տարուելիք մեռեալները, մինչեւ որ ժամանէ Կ. Պոլսէն ղրկուելիք բժիշկը։

ՄՈՒՏԱՆԻԱՑԻՆ կը գրեն թէ վերջին ցուրտերը հարիւրին երեսուն համեմատութեամբ վնասեր են ձիթապտուղի բերքին։ Այս տարուան օգերուն անկանոնութենէն թթենիներն ալ վնասուած են։

ՀԷՐԹԷՀ.— Երէկ գիշեր, ժամ 3ին, Օտուն-Բաքուի կողմը, Բէրէսթէֆէներուն մէջ, գամ ամառող Յովհաննէսի խանութէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց կարելի եղաւ շուտով մարել։

—Առջի օրը, Էրէնքէօյի մէջ, գաղթական Պէքիրի տունը բռնկեցաւ, սակայն անմիջական օգնութիւններով վտանգին առաջքը առնուեցաւ։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ պարքի համար դրամի տակ առնուած կալուած մը երբ ծախուի եւ անոր մէջ վարձքով բնակողը չուզէ զայն յանձնել նոր գնողին, վճռաբիրներու գործադիր պաշտօնեաները պիտի կրնան ոստիկանութեան դիմել, այդ վարձակալները հանել տալու համար։

ՊԷՐԹԻԷ ՓԱՇԱ, որուն պաշտօնավարութեան պայմանագրութիւնը վերանորոգուած է, երեք ամսուան արձակուրդ ստացաւ Ֆրանսա երթալու համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու թղթատարական վերատեսչութեան պաշտօնարանին մէջ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի՝ թուղթերը ու տուփերները կարգի դնելու եւ աւելի կանոնաւոր կերպով պահելու համար։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութիւնը Եւրոպայէն բերուած բաթաթէսի հունտեր ղրկեց Պրուսա՝ նահանգին մէջ անոր մշակութիւնը զարգացնելու։ Երկու հարիւր քիլոյի չափ ալ Շքոտրայի նահանգը ղրկուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ Սակարանին վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Զիսի վերընտրուեցաւ։

ՍՈՒՐԻՈՑ նահանգին կեդրոնին մէջ ու շրջականները, անցեալ շաբթու, քսան ժամու չափ անձրեւ տեղալով նպաստեր է հունձքերուն։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Ֆէրտինանտ իշխանին կողմէ Պուլղարիոյ կոմսը Մատրիտ ղրկուեր է՝ Սպանիոյ թագաւորին թագադրութեանը ներկայ գտնուելու։

ԱՐՄՏԻՖԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Զատկական տօներուն առթիւ, առջի օրը, Պոլսոյ հրապարակին վրայ արմտիքի շատ գործ չեղաւ։ Անատոլիի ցորենը 10–12½ ղրուշի ծախուեցաւ, տեսակին համաձայն։ Առջի օրը եւ երէկ Անատոլէնէն 25,000 քիլէ ցորեն բերուեցաւ։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ պուլկարական դորոծակատար Կէչով էֆ.ի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան թոչակի մնացուկին յատկացուած գումարները ժամանակին գանձելու եւ թոչակները կանոնաւոր վճարելու մասին պատրաստուած կանոնագիրը վաւերացաւ կայս. Իրատէով։

ԳԱՐԱԲԻԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Մինչեւ որ Գարաքէօյի կամուրջը ամրողջովին վերաշինուի, ծովային նախարարութիւնը որոշեց որ Շիրքէթի ու Մախսուսէի շոգենաւերուն համար կամուրջին երկու կողմերը աւելցուած «տուպա»ներուն վրայ նաւամատոյցներ եւ խանութներ չշինուին։ Այդ որոշումը սկսած է գործադրուիլ։ Կամուրջը բոլորովին վերաշինուելէն եւքը ասոնք պիտի վերցուին։

ԴՐԱՄԱՆԵՆԳ ՄԸ.—Ոստիկանութեան շրջանն պահակախումբ մը, երէկ առաւ, Շեչլիի մօտերը մնացուկի մը մէջ պահուըտած մարդ մը գտաւ որ Մանասդէրցի է, անուն Ալէքսի եւ անդորձ է։ Վրայէն գտնուեցան կարգ ի գործիքներ, ինչպէս նաեւ տասնըչորս հատ մէջիտիէի քսան փարանոցներ որոնք ճշնուած էին մէկ ղրուշնոցի ծաւալը գտնելու համար։ Ալէքսի Բերայի կառավարչին կողմէ հարցաքննուելով, խոստովանեցաւ իր ոճիրը եւ ըսաւ թէ մինչեւ հիմա այդ տեսակ երեք քսանոցներ կամուրջի պաշտօնեաներուն քշած է եւ թէ իր գործիքներուն համար հարիւր ղրուշ ծախսած է։

ՈՃԻՐ ԹԷ ԱՆՁԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Թոփխանէի Լիւլէֆիներու կողմը մասվաճառ Քիրեաքոյի տունը, երէկ ժամ 5ին, հրաշէնի պայթում մը լսուեցաւ։ Տունը եռայարկ է. վերի յարկը կը բնակի մասվաճառը, մէջին յարկը՝ Քիրեաքոյի գրագիրը՝ Տիմիթրի եւ վարի յարկն ալ երկու յոյն կիներ։ Հրաշէնին ձայնը առնուելուն պէս այդ երկու կիները Տիմիթրիի սենեակը գացին եւ հոն տեսան Քիրեաքոյի տղատուորը՝ Բանտէլի որ մահճակալին տակ պառկած էր վիրաւոր։ Մասվաճառը խմանալով բժիշկներ տարաւ, որոնք Բանտէլին ոտներեն եւ տեսան թէ գնտակը աջ աչքին մտած է. անմիջական գործողութիւն կատարուելով գնտակը դուրս հանուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով խլոյն հոն փութաց եւ քննութեան ձեռնարկեց։ Բանտէլի թուրքերէն չգիտնալով թարգմանի միջոցաւ հարցաքննուեցաւ, բայց անհասկանալի բառեր միայն կ'արտասանէր։ Անկողնին բարձին տակէն ռէվոլվէր մը գտնուեցաւ. գլուխ նոր պարսուած ըլլալը վառօդին հոտէն յայտնի էր. երեք փամփուշտ եւ մէկ պարապ խողովակ մը գտնուեցան ռէվոլվէրին մէջ։ Ոստիկանութիւնը թէեւ քննութիւններ կատարեց, բայց չկրցաւ վերջնական բան մը երեւան հանել թէ Բանտէլի անձնասպան եղած թէ ոճրի մը զոհ զացած է։ Վիրաւորը հիւանդանոց տարուեցաւ. ուղղակի վնասուած ըլլալով կեանքը վտանգի մէջ է։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՑԻՆ մէջ, երէկ, Թահիր անուն մարդ մը ձերբակալուեցաւ որ քաղաքականութեան Խորհուրդին նախկին անդամ վախճանեալ Բեհամիլ պէյի տունը իբրեւ սպասաւոր ծառայած ատեն, հինգ ոսկինոց օղ մը, չորս ոսկինոց մատանի մը, ոսկի տպարանջան մը, սաթէ համրիչ մը եւ ոսկի ժամացոյց մը ու շղթան գողցած ըլլալով ծախելու կ'աշխատէր։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ մէջ, երէկ առաւ, Խալիմ Մըրքասոյի սպասուհին՝ Մաղալթօ, 20 տարեկան աղջիկ մը, պտտեհանները ապակիները մաքրած ատեն, երկրորդ յարկէն վար ինկաւ եւ թեւէն ու ծունգէն վիրաւորուեցաւ։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չդոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան եւ դէմքը կը տգեղցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սնունդառութիւն, առանց սնունդառութեան չի կայ առողջութիւն, եւ առանց առողջութեան ինչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնաբուժ անձերու դիմել Տոքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երեսուն եւ անարմատ ակռաները արհեստական ամենազգեցիկ ու ամենհամատուտն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, եւ այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովին։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն զգայնն անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տոքթ. Պառիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն՝ եւքը միայն պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 3էն (Ը.Ե.) մինչեւ իրեկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ՔՐԷՏԻ ՖԻՆՍԻԷ ԷՖԷՖԻՍԻԷՆ

208րդ ֆինակոնտուրիւն 3 % տոկոսաւոր պարտաթուղթերու

15 ԱՊՐԻԼ 1902

138,590 թիւը 100,000 ֆրանգի շահած է

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են

11,726	15,457	37,959	49,443	56,248
87,478	87,663	92,803	98,266	118,920
120,681	138,753	156,216	173,613	176,960
200,776	204,031	207,793	269,263	278,353
290,002	355,121	362,308	363,172	381,287

Թուրքիոյ մէջ չնչած պարզեւներու վճարումները պիտի կատարուին Քրէտի Լիոնէի կողմէ, 1902 մայիս 1էն սկսեալ։

Երկրորդական ԳՐԱՇԱՐԻ մը պէտք կայ։ Դիմել Արեւելքի Տպարանը։

Ազգային Լուրեր

Ինչպէս արդէն գրած էինք, Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ Մայր եկեղեցիի մէջ յատկապէս կիներու համար հանդիսաւոր պատարագ մատոյց, որուն կը սպասաւորէին Արմաշեան վարդապետներէն Տ. Գնել, Տ. Թաթուլ եւ Տ. Վահրիճ։ Պատարագը կանանց համար ըլլալով՝ մասնաւորապէս տիկիններէ սմանք ալ պնակ կը պտտցնէին թափօրի ժամանակ։ Ճաշու դիրքէն եւքը, Ս. Պատրիարքը ըեմ ելլելով Քրիստոնէական դարուն եւ Քրիստոսի ժամանակ կիներու կատարած գործօն դերը բացատրեց Աւետարանի հանդէպ։ Ն. Սրբազնութիւնը այս առթիւ յիշեց թէ ինչպէս չորս Աւետարանիչներն ալ գրեթէ համաձայն վկայութիւն տուած են առաքելական կանանց նկատմամբ, որոնք Քրիստոսի հետեւացան խունկով եւ մոմով եւ անոնց ահռելի իւղերով պատուեցին իրենց վարդապետը։ Այդ առթիւ, Ս. Պատրիարքը մատնանիշ ըրաւ թէ բարեպաշտութեան եւ դիմութեան տեսակէտով՝ կիներն այրերէն աւելի զգայուն սիրտ ունին, եւ պինդ պահած են առաքելական զգացումները, եւ թէ Աւետարանը միշտ երանութեամբ յիշատակած է անոնց գործերը։ Ս. Պատրիարքը յետոյ առաջ բերաւ բարեպաշտութեան դեղեցիկ արդիւնքները, միշտ պատշաճեցնելով կիներու համար։

—Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Դաբրիէլ եպիսկոպոս ձէվահիրճեան այսօր Ա. սորոց Պատրիարքարանը երթալով Ս. Պատրիարքին կողմէն, Զատկի ասնը շնորհաւորեց։

—Զատկի առթիւ շնորհաւորական այցաքարտ ղրկած են Պատրիարքարան երկրագործական նախարար Սէլիմ Մէէնմէ փաշա, Քաղաքապետ Բըսոլոն փաշա, Ակիւտարի կառավարիչ Համսի պէյ, Սիւրիւրի փաշազատէ Նազիթ Սիւրիւրի պէյ, Աւստրիոյ դեսպան Պ. Բալիէէ, Սեւ-Լեռան դեսպան Պ. Պաքիչ, պուլկարական գործակատար Պ. Կէչօֆ, ռումանական դեսպանատան Ա. Թարգման եւ խորհրդական Պ. Լասայ եւ աստրիական դեսպանատան կցորդ Պ. Վասոմիր։

—Ինչպէս ծանուցինք, Պրուսայի Սառնորդ Տ. Արշարունի եպիսկոպոս արտօնութիւն խնդրած էր մայրաքաղաքս գալու եւ անձամբ բացատրութիւններ տալու իր հրաժարման պարագաներուն վրայ։ Պատրիարքարանէն արտօնութիւն տրուեցաւ։ Արշարունի եպիսկոպոսի առաջամարտը Պոլիս գալու, թէ՛ բացատրութիւն տալու եւ թէ իր վատառողջութիւնը դարմանելու համար։ Ինդիր է գիտնալ թէ Արշարունի Սրբազան Պոլիս գալէն յետոյ պիտի ուզէ՞ իր թեմը դառնալ, ուրկէ շատ ձանձրացած ըլլալ կը թուի, հակառակ ջերմուկներու առողջարար հանգամանքին, որոնց բուն եղանակն է հիմա։

—Պիլէճիկէն Պատրիարքարան զրկուած հանդարտութիւն մը մանրամասն տեղեկութիւններ կը հաղորդէ տեղւոյն քահանաներուն ու Առաջնորդին միջեւ ծագած վէճին նկատմամբ եւ կը խնդրէ որ այդ վէճին վերջ մը տրուի։ Նաեւ տեղւոյն ազգայիններուն մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար առժամեայ Տեղապահ մը ղրկուի։

—Տիրպէլքիրի Առաջնորդ Տ. Եղեկիէլ Ծ. Վարդապետ, նախընթաց օր, Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանի հետ այցելութիւն տուաւ Տիարպէքիրի նորընտիր Կուսակալ Ֆարիզ փաշայի, որ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ վարդապետին եւ խոստացաւ աջակցիլ իր առաքելական պաշտօնին մէջ։ Եղեկիէլ Վարդապետ յառաջիկայ չորեքշաբթի օր կը մեկնի Երուսաղէմ, ուրկէ պիտի ուղեւորի իր պաշտօնատեղին։

—Արմաշի Փոխ-Վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան, որ զատկական տօներուն առթիւ Մագրիգիւղի եկեղեցիին մէջ պատարագեց ու քարոզեց, վաղը Սրմաշ կը մեկնի։

—Ռուսիոյ Նախիջեւան քաղաքէ 100 բուպլի հատած է Պատրիարքարան, Մշոյ Ս. Կարապետ վանքը ղրկուելու համար։ Այդ գումարով պատարագ պիտի մատուցուի նուիրատուին հոգւոյն համար՝ վանքին վանահօր կողմէ։

—Սամաթիայէն բաղմատոհրագիր հանրագրութիւն մը ղրկուած է Պատրիարքարան, արժանաւոր մնայուն քարոզիչ մը կարգելու համար թաղին։

—Բարիզէն 350 ֆրանք ղրկուած է Պատրիարքարան, ի նպաստ Կարնոյ երկրաշարժէն արկածեալներուն։

—Թիֆլիսի մէջ հրատարակուող Նոր Դար լրագրին դադրեցուցեր է իր հրատարակութիւնը, նիւթական անձկութեան պատճառով։

—Վաղը, Յունայ Տ. Եռաքիմ Պատրիարքը փոխադարձ այցելութեան պիտի դայ Պատրիարքարան։

—Իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցին Հոգաբարձութիւնը ոսկեղօծ շրջանակով եւ դեղագիր տառերով աղերսագիր մը պատրաստեր է, կուսակալ Բեհամիլ փաշայի միջոցով յոտս կայս. Գահոյին մատուցուելու։ Այդ աղերսագիրով կը խնդրուի Վեհ. Կայսրէն, որպէսզի բարեհաճի հացի եւ մսի տարեկան կամ օրական որոշ պարէն մը յատկացնել։ Յունայ հիւանդանոցը քսանի մը տարիէ ի վեր արժանացած է այդպիսի Կայս. շնորհի մը։ Կուսակալ փաշան խոստացեր է ապահովել այդ բարենպաստակամ խնդրանքին կատարումը։

—Բիւզանդիոն իր երկուսուն թիւին մէջ կ'ընդունի եւ կը խոստովանի թէ Իզմիրի մեր թղթակիցը լրօք հեռագիր մը ուղղած է Աւետիսի, Իզմիրի հիւանդանոցի հարիւրամեակին առթիւ։ Բայց այս անգամ ալ, տողերու հաշիւ մը հանելով, կ'առարկէ թէ քաջուած հեռագրին տողերը չէին համապատասխաններ լրագրոյս մէջ հրատարակուած նկարագրականին ընդարձակութեան։ Ծիծաղելի ու անկմասա առարկութիւն մըն է ասիկա, քանի որ հեռագրի մը հակիրճ լեզուն կրնայ ընդարձակիլ առանց անպատեհութեան։ Կը զարմանանք որ Աւետիսի ուղղուած հեռագիր մը այսքան փոքի ցաւ կը պատճառէ Բիւզանդիոնի Իզմիրի թղթակցին եւ խմբագրապետին, որուն վիճաբանելու ձեւը արդէն մեզի ծանօթ է, այն է նիւթէն չեղլի եւ իրողութիւնները խեղաթիւրել, դիմացինը ջանջաղելու համար, բայց դեռեւ կու տանք Բիւզանդիոնի խմբագրապետին թէ այդ լրագրական ձեռնածութեանց ատենը անցած է ալ եւ ոչ։ Հեռագիր մը երեւակայական ու կեղծ հրաչակել, անչուշտ պաշտօնակցի չար նպատակէ դրդուած, եւ յետոյ երկել խոստովանիլ անոր գոյութիւնը, Բիւզանդիոն եւ իր Իզմիրի թղթակիցը միայն կրնան ընել առանց քաշուելու։

ԲԱՂԷՇԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ

ԲԱՂԷՇ, 30 Մարտ

Մեծ-Պահքի եօթնեկի շաբաթները կ'աւարտին. եթէ մխիթարական է որ ժողովուրդը կիրակի օրերը կը խնդուի եկեղեցիները, փափաքելի է սակայն որ այդ բարեպաշտիկ զգացումները վառ մնան տարիին միւս ամիսներու ու կիրակիներու համար ալ։ Օրերը չեն դադրիր միեւնոյն Աստուծոյ օրն ըլլալէ եւ ոչ կիրակիները. ապա թէ ոչ պիտի փորձուինք հաւատալու որ այդ զգացումը աւանդական սովորութեան մը մեքենական ընդօրինակութիւնն է եւ ոչ թէ խորամտամտութիւն։ Բայց ինչ որ ալ ըլլայ, այդպէս կամ այնպէս, գիտակ կամ անգիտակ, վարքը կը համակերպուիլ ընտանեկան ջերմին կրօնասիրութեան շուրջը, զոր արծարծել հարկ անհրաժեշտ է կղերական հարց մէջտեղը, որոնք ըլլան սիրալար առաջնորդներ, եւ Բանին կենաց հացը համեմին աղով, դիտակից իրենց արքայն ու նուիրական պաշտօնի կոչման։ Վիճակիս արդի Փոխանորդը՝ հերթիւ սկսած է քարոզել քաղաքամիջի եկեղեցիներուն մէջ. արդարեւ չունի ատուածաբանական խորին հմտութիւն, բեմբասացութեան կարողութիւն, ոճի ու լեզուի արդուկ ու հարթուկ, բայց գոնէ կը քարոզէ։

—Կարեւոր Վիճակի մը համար առաջնորդի անհրաժեշտ ներկայութիւնը՝ չնչուած է։ Հոս կը մատնանշենք այն կարեւոր ու կենսական հարցերը՝ որոնք Կեդր. Վարչութեան ուշն ու ուրուշն դրաւելու բնութիւնը ունին։— Ս. Առաջնորդի մը անհրաժեշտ ներկայութիւնը, ի պանպանութիւն ազգային, կրօնական աւանդութեանց ու սովորութեանց։ Բ. Առաջնորդի մը անհրաժեշտ ներկայութիւնը, ընդդէմ օտար վարդապետութեանց ենթակայ եղող անդիտակից հօտի մը ուղղութեան. Գ. Առաջնորդի մը անհրաժեշտ ներկայութիւնը՝ ժողովրդական մտաւոր ու բարոյական զարգացման ատարելու բարեացակամ ու յօժարակամ արամադրութեամբ օժտուած։ Դ. Հուսկ ուրեմն՝ առաջնորդի մը պէտքը, զոր կը ղդայ անխնամ վարքը։ Անշուշտ այդ պէտքը զգալով էր որ տեղւոյս Քաղ. Ժողովը դաղափարը յղացաւ Պատրիարքարան հեռագրելու որ փութացնէ նորընտիր Առաջնորդ Սրբազան Հայրը։ Բայց զո՞վ, ընարեալը՝ որ հրաժարած է, թէ նոր ընտրութեան հրաւանքը, որու մասին ապահով ենք թէ առաջինին բաղդակից պիտի ըլլայ։

—Կը լսենք թէ անհաճոյ բանակցութիւններ տեղի ունեցած են Միացեալ վարժարանաց ուսուցիչներու եւ Առաջնորդարանի միջեւ, ուսուցիչներու անվճար թոշակներու առթիւ, բայց Քաղ. Ժողովը վատահացուցած է անօրէն էֆենտին, որ ընդհանուպ պիտի բառնայ անտեղութեանց չարժառիթ եղող պատճառները, զոր սիրայօժար պիտի արձանագրենք յառաջիկայն, եթէ արդիւնքը դրդնակապէս տեսնենք։

ՎԻԵՆՆԱ, 30 ապրիլ.— Բոլիդիսէ Բուրսբոնսկենց կը ծանուցանէ թէ Պ. Եէթէլ Ֆոն Էթէնսթա, պետական ու նախարարական խորհրդական, տեսուչ կարգուեր է արտաքին գործոց նախարարութեան մամուլի եւ «Թէլէկրաֆէն Բորէսբոնտէնց»ի գիւմանութեան, փոխանակ Պ. Տոսիի որ անցեալները հանդատեան կոչուեցաւ։

ԱՌԻՍԻԿ.— Տոպլոֆի հանքին մէջ պայթում մը պատահելով ութ հոգի մեռան եւ վեց ալ վիրաւորուեցան։ Երեք հոգի ալ անյայտացան։

ԿՈՒՄՊՏԻՆԷՆ.— Զինուորական ատեանը անպարտ արձակեց Մարթէն ու Հիքէլ ենթասպաները որոնք Քրոսիկ հարիւրապետին սպանութեանը առթիւ ամբաստանուած էին։ Ատեանը ապացոյց մը չգտնուելուն համար արձակեց այդ վճիռը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Իրաւեկ ակումներու մէջ հաշտութիւնը հաւանական կի նկատուի։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Կաղոլինի պայթում մը պատահեցաւ Ֆիլիբին ընդծովեայ չոգենաւին մէջ որ Տըլաւարէի քարափին մօտ կը գտնուէր։ Հինգ հոգի վիրաւորուեցան, որոնց մէկը բաւական ծանր։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 30 ապրիլ.— Սերպոյ փոխառութիւնը 60 միլիոն ֆր. է հարիւրին չորս տոկոսով եւ .... (թիւը անընթեռնելի) տարիէն հատուցանելի։ 75 դինով չրջաբերութեան պիտի հանուի յառաջիկայ հոկտեմբերին։ Սերպոյ երկաթուղիներուն հասոյթներովը պիտի երաշխաւորուի։

ՀՌՈՄ.—Իտալոյ Երեսփ. Ժողովը, 53ի դէմ 163 ձայնով, քննէարկեց նոր քմնորկեի մը հաստատութիւնը հարիւրին երեք տոկոսով։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բրէթորիայէն կը հեռագրեն թէ Վրէհէլի եւ Ուոթրէնթի պուէրական զօրախումբերը եւ Պոթա զօրավարը նպատաւոր են հաշտութեան։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Ֆիլիբին ընդծովեայ չոգենաւը պայթեցաւ։ Բազմաթիւ վիրաւորներ կան։

ԲԷՇԹԱ.—Պ. Լէյկ Հունդարիոյ առեւտրական նախարար կարգուեցաւ։

ԼՍ. ՀԷ.—Հոլանտայի թագուհին վիճակը միշտ լաւ է։ Վատնդները անհետացած են։

ՊՈՒԷՆՈՍ-ԱՅԷՐԷՍ.— Կառավարութիւնը ստացաւ իրաւարարական վճիռը, որով Արժանթինի Հանրապետութեան իրաւունքները կը ճանչնայ Չիլիի մէջ անոր ունեցած սեպհականութիւններուն վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Զրոյց կայ թէ Տըլաւարի զօրավարը եւ ուրիշ երեք զօրախումբեր անձնատուր եղեր են Անգլիացիներուն։

ԼՍ. ՀԷ.— Պ. Քրիւկէրի չուրջը գրուտնուողները կը հերքեն պուէրական զօրախումբերուն անձնատուր եղած ըլլալը։

—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Շեթայն նախագահը կարուր գեկոյց մը ղրկեր է Քրիւկէր նախագահին եւ Եւրոպա դանուող պուէր պատուիրակներուն։

ՎԻԵՆՆԱ.— Նոյն Ֆրայ Բրեսք կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ պատերազմական նախարարը հրաժարական տուեր է,

—Վիեննական թերթի մը թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցեր է Ֆրանսայի նախարարապետին հետ, երեսփոխանական ընտրութիւններու մասին։ Պ. Վ.-Ռուսօ յայտարարեր է թէ ընտրութիւնները կառավարութեան նպաստաւոր են, հետեւաբար ասկէ վերջը ոեւէ պայքար անօգուտ է։ Պ. Վալտէք-Ռուսօ հրաժարելու մտադրութիւն չէ յայտնած։

ԺԱՄԱՆԱՅԻ ԲԱԺԻՆԸ

Պ. Էտուարտ Բ... Բարիզի բնակիչներէն, նախկին պաշտօնեայ, լաւ մարդ մըն է, բայց եղական բնաւորութեամբ։ Հիմակուընկ չունի տեսած իր դաղդը, որ պիտի ենթադրեմ ինչ յանկարծական քունով։ Դաղդաղը դրուած է իր ննջասենեակին մէջ, պատին կախուած, վրան նկարուած են դանակ մը եւ սրունքի ոսկորներ խաչաձեւ։ Վերջերս Պ. Էտուարտ Բ... պտոյտի մը մէջ ցերեկի գեղեցիկ աղջկան մը հանդիպեցաւ, զոր, ատկէ առաջ, ատեմ ունեցած էր պատուասիրելու զովացուցիչ ըմպելիներով։ Իրենց հին բարեկամութեան թիւնատակ, նախկին պաշտօնեան իր տունը հրաւիրեց զայն, ընկերիքի խնջոյք մը կատարելու համար։ Հրաւէրը ընդունուեցաւ։ Պ. Բ... իր հանելի ընկերուհին հետ տուն մտնելէն յետոյ, պէտք եղաւ որ մատանը խնայ եւ ըմպելիք բերէ։ Բայց սանդուխէն վեր եկած միջոցին, իր ընկերուհին հանդիպեցաւ՝ որ յուզուած էր եւ կը պոռար։ Ուզեց դայն կեցնել եւ հանդարտեցնել, բայց մանկամարդ կինը «մարդասպան» գոչեց իր երեսն ի վեր եւ փախաւ պոռալով. «Դաղաղը տեսայ։» Ինչպէս ալ յուզուած եւ եղծէն բան մը չհասկնալով չարունակեց՝ անդուխին վերելքը, հասնելով բանալին խոթեց փականքի մը մէջ, կարծելով թէ իր յարկն էր։ Բայց բանալին փականքին չէր յարմարեր եւ դուռը բանալու համար իր ըրած ճիդերը չատ աղմուկ կը յարուցանէին, առանց ո եւ է արդիւնքի։ Իսկ այդ յարկին վարձակալը կարծելով թէ գող կը մտնէ, դէպի պատուհանը վազեց գոչելով. «Հասէք, գող կայ։ Դուռները սկսան բացուիլ եւ վարձակալները հասան փայտերով, աւելի կոթերով եւ բէվոլվէրներով զինուած։ Նոյն իսկ անոնցմէ մէկը սուր մը բռնած էր ձեռքը։ Դժբաղդ Պ. Բ...ն գտան կբած սանդուխի դաւիթին մէջ, որ իր գըլուխը ձեռքերուն մէջ բռնած կը գոչէր։ — «Հիմա խելքիս պիտի գայ։» Բայց ամէն բան բացատրուեցաւ եւ Պ. Բ... իր ակամայ պատճառ եղած յուզումը փոխարինելու համար՝ բոլոր ներկաները տարաւ իր յարկը, ուր խնջոյք մը տուաւ անոնց։

* * *

Ֆրանսայի մէջ կալուածատէր մը երկու չուն ունէր, երկուքն ալ խելացի եւ չատակեր։ Մէկուն անունն էր Պիֆ, միւսինը՝ Վըլիւ։ Պիֆ խոհանոցէն ոսկոր մը գողցած եւ պարտէզ տարած էր։ Վըլիւ մեղմաձայն կերպով կը դիտէր այն ճաշը՝ որուն ինքը հրաւիրուած չէր։ Խոհեմութեամբ կը ջանար մօտենալ ոսկորին, զոր Պիֆ իր թաթերուն մէջ բռնած էր եւ իր ընկերը խուլ մռնչիւններով կ'ընդունէր։ Վըլիւ ամէն մէջոց փորձեց, խեղճուկ կերպով հաչելով, խաղալ ձեւացնելով, ոռնալով, բայց ի զուր։ Պիֆ հետզհետէ աւելի զօրաւոր մռնչիւններով կը պատասխանէր այդ արտունջներուն եւ աղերսներուն, ասով կը յայտնէր թէ ո՛ր-քան իրեն տհաճելի էր իր խնջոյքին մէջ անհանգիստ ըլլալ, եւ թէ որքան քիչ արժանդիր էր ի նպաստ իր ընկերոջը զայն ընդհատելու։ Վըլիւ հակեցաւ իր փորձած մէջոցներուն ապարդիւն ըլլալը եւ ոտտնելով գնաց պարտէզին չրջանը ընել. յետոյ դէպ ի պարտէզին դուռը ուղղուելով սկսաւ ուրախ կերպով հաչել։ Այս երկու չուները սովորութիւն ունէին այդ դուռնէն ելլելով, երթալ դաչտը թափառիլ։ Վըլիւի ուրախութիւնը տեսնելով՝ Պիֆ կարծեց թէ դուռը բաց է եւ դէպ ի հոն վազեց։ Վըլիւ այս վայրկեանին կը ոստաւէր. կէս չրջան մը ընելով իր ընկերոջը ձգած ոսկորին վրայ ցատկեց, մինչդեռ Պիֆ դոց դրան առջեւ կեցած ամբոխաւոր զոյն կը դիտէր բարկացոտ նայուածքով։

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱՌՈՅԳ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ՐԴ ԷԶԷՍ
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՍԱԿԱՐԱՆ

Երէկ Սակարանի 15 օրուան հաշուեյարդարումը կատարուելով 1000 քմնոլիսէի 52 ½ ղրուշ եւ իւրաքանչիւր երկաթուղիի 22 ½ ամանդիմ տէքօն որոշուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 17 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	28	02 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	28	02 ½
Ամէնէն վար գին	»	27	37 ½
Բուսէլիի երկաթուղի գոց.	Ֆր.	111	50
Ամէնէն բարձր գին	»	111	50
Ամէնէն վար գին	»	110

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի զումար ՄԻԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ ֆրանկ

Ապահովագրական ամեն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի ռակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուտաւարտիրած մը ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՆ, ընդհանուր գործակալ, Խոսրովի խան, Վ.ջիկոստա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

579

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՀՂԱԼԱԹԻԱ, ՀՈՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆԴՈՒՏԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈՐԵԱՆ ԽԱՆ

Ոչի գրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեքաւորներ՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ տարեկան 20 զրչ.էն մինչեւ 100 զրչ. տրոյեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը տալ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը եւ չահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ գիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ տարարշրուած և գրոյցուած։ Ամէն զատ արժեքաւորներ թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն տանէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, չսպասը տարեցուէս կ՚ուտէ։

Ամենքդ է յայտնի թէ ամէնէն ազգատ տեսակ, այս դիւրութեամբ կրնայ արժեքաւորներ ունենալ, և յայտնի է որ տարեկան 20 զրչ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չէ՝ զի ամէն մարդու դիւրամատչելի բան է, ամէն հաւանաականութիւն ունի օր մը չահելու, և եթէ երբեք չչահի ալ, իր վճարումներուն չեռնիր, յուսալիկ ալ արժեքաւորի տէր դարձած մը է։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Ամիրոկան, ապահով եւ դիւրին կերպով կ՚ազդէ Տիեզերաճոյակ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Գանգիներու և հեռնեալ ամենք պարունակող պիտակով տիպար

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր գեղագործարաններուն և դեղագործներուն քով։

387

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԶԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, սակայն կարգ ունեցողներու, արեան ապականութեան և մարմնի հիւանդութեան ներքին կազմակերպութեան ու կորովի սկսուելիք տառապանքներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարուի։ Սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ համն ու զզուելի համը կը գանգնեն զայն գործածողները, որոնք կամ գործ չանելով կը խմեն և կամ կը սովորութեան չի խմեր։ Ֆրանսայի բժշկական Համալսարանը ուրեմն ՊՈՒՐԳՈՒ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԳՈՒԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հաստակ ձկան իւղնալու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին, իբրու անուշ համ ունի և անհոտի, եղանիի ու մանիշակի հոտը կը զգացնէ, ինչ որ բոլորովի դիւրութիւն մը է գործածելու։ Ո՛չ խմելիքներու առնչ, ոչ ալ անկի ետը բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները մանաւանդ ՊՈՒՐԳՈՒԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ԶԿԱՆ ԻՒՂԸ որ մինչեւ ժամանակ ազգային և փորձուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կորովի դիւրաբեկութեան և մինչեւ իսկ կրծոյ տառջի առնող թոքախտն։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ գդալ առնել սկսիր է։

Կը ծախուի Պահէք դարու Քիմիկոսի և դեղագործաց։ Սովորաբար Համար Մէջիդի Լենտ և Պոնտիրեանի գեղի մթերանոց երբ և ամէն մեծ դեղագործներու մէջ։

796 — 27—52

ԳԱՐԱՖԻԼԷՐ ՍՈՆԱՐԱՐԸ

ԼԷՍԱՐԴԻ ՄԻԹՔԻ

Անոնք որ գիրանալու ունեցած են լուսանկի խիթերուն (գարանիկը սան նրարը) ենթարկելու, գիտեն որ և ոչ մէկ բան, ո՛չ մէկ իրաւունք այս խիթերուն տալ նամակներնիս կը ենթ մարդը։ Հետեւեալ ցանուցանակներնէն ոչ կրնայ տարակուսիլ ոչ ալ կրնայ ասել, ո՛չ ոչ, անկարելի մէկ հանգիստ բան։ Դրամական վճարումը կը հանձնուի՝ տարի տեղ ցրտիկ ու կը հեռնէ։

Որոնուելիներ կը հանդանէ որ այս տարի հրատարակութիւնը միմիայն կը թղթի տրուած ենթէն մեզ գնդանանունով Ֆրանսայի տարեկան բոլոր գարանիկներու՝ այսինքն pilules hepatiques de Dodeur Dugas արդարեւ ամենէն ազդեցիկ գարանն են այս թղթի մէջ։ Ուրեմն ամենայն ոք կրնայ ծին հիմնուելու և ազատիլ։ Գոնէ հանդանի մէջ։ Ցաւ ունեցողներ ասոնց գարան մը գրեն։ Իսկ Բոլոնցան ասոնց գարան ունի գրեթէ բոլոր գարանատունն ի միասին բոլոր գարանները ամէն գնակ կիսանարելու ու հիմնուելու։ Ամենայն ոք ասոնց գարան է։ Գարանները ամենայն գարանատունն ի հանդարտ գարանները։ Ամենայն ոք ասոնց գարան է։

Գարանները և Գարանները Պահէք դարու Քիմիկոսի գեղարանը։ Սովորաբար Համար Մէջիդի Լենտ և Պոնտիրեանի գեղի մթերանոցներ և ամէն մեծ գեղագործներու մէջ։

796 — 27—52

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵՍԱՐԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆԴՈՆ

Պայմանագրութիւնը 31 դեկ. 1898ի

162, 924, 140 ֆրանկ

Հարկի նկատմամբ, ապահովագրութիւնք և այլ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ի

29, 765, 473 ֆրանկ

Ընկերութեան կառավարութեան թուականն՝ սկսեալ 1848է ի վեր։ ապահովագրեալներու նպատակ վճարմանց։ կենսաբերեալ։ Բոլոր։ եւն.

362, 858, 507 ֆրանկ

1898 տարուան մէջ դիմումներ 6813 տրուեցան տարուն է որոնք 88,680,000 ֆրանկի գրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Ուրիշ տեղեկութեանց համար գիտնալ գնդանոր գործակալներուն՝ Ս. Գ. ԷՍՄԻՐԼԻՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Զմիր, Մէյտանկրի փողոց, Ալալիմէի խան։

Մթերանոցներուն լաւ վարմունքներ։ գիտի ըլլայ։

Գործակալներուն, Զմիրնիոյ Մէյտանէրի խան։

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՇԻՐ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Տարբերակ երթեւեկութիւն

Նշ. 16/29 Սակաւ ծանր գին յետ միջօրէի
Նշ. 17/30 Ուրբաթ, Հինգ. Ուղեւորներու ամենէն 10ն միջօրէին առաջ հաղորդակցելու Ուղեւորներու, Բաց-Ոստան, Սեւ, Պէրեզ եւ Գեան։

Նշ. 18/1 Սակաւ ծանր 10ն միջօրէն առաջ
Նշ. 18/2 Ուրբաթ, Հինգ. Ոստան, Ոստան, Պրատան, Տրապիզոն, Սինոպ եւ Սամսոն։ Ամենէն 10ն յետ միջօրէի։

Ուր. 19/2 Սակաւ ծանր 3ին յետ միջօրէի։

ՓԻՆԱՐՏ CUNARD

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՇԻՐՆԵՐՈՒ

Ամէն ուրբաթ երեկոյ ուղղակի կը քանին Լիվրբուլի եւ Արեւելեան միջեւ։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ումբրիա	18900	Ումբրիա	5338
Սարմատիա	18300	Համբուրգիա	4341
Լուսանիա	12950	Վէրան	3229
Համբուրգիա	12950	Սարմատիա	2945
Սուլիմանիա	8645	Փերսիա	3836
Ամերիկա	8128	Սարմատիա	2935
Լիւսանիա	8120	Սամարիա	2538
Սէրմանիա	7392	Վէրան	2181
Աշանդի	7269	Աշանդի	1814

Ստորագրեալներս, Տարբեր Ընկերութիւնք զանազան Լիվրբուլի կամ կը ուղղակի Տարբ 10ին։

Գիտնալ առ՝ ՅՈՒՆ և ՍՈՆՆԻ
John et Sonner

Մէյտանէրի խան. Բիւր 6, 7, 8, Գալաթիա. Գարա Մոստաֆա խան։ 255

Ուղղակիր ՋՈՐՋ ԹՈՒՄՈՒՆԵԱՆ

ՄԱԹԻՔՕ se ԿՈՒՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻՔՕՅԻ ՆԵՐԱԿՈՒՄ

Մի միայն Բերուի Մաթիքոյի տերեւով պատրաստուած այս ներկումի մէկ գանի տարուան մէջ տիեզերական հանրաչափ ոստայնած է։ Կը գործածեն քիչ ժամանակի մէջ ամենէն յամառ միզատապերը։

ՔԱՐԽԱԼ ՄԱԹԻՔՕ

Անխոտորելի արդիւնք սերմնահատութեան դարմանման համար, առանց երբեք յոգնեցնելու տամրան, ինչպէս կ՚ընեն բիւրեկնոյ լոյծ խէժի քարտիւներու։ Կը գործածուին նաեւ հինցած հիւանդութիւններու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և դիմաւոր դեղարանաց մէջ։

A.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԱՇԻՐ

Ընդմէջ Հրի Կ. Պոլսոյ եւ Օսեանի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Այաքսս	1069	Գոմա	1497	Կոզա	1011	Մարմա	724
Այէքսի	3607	Գոնկոնա	2906	Կրոանա	1695	Մարէնկա	2273
Անձէլս	1541	Գորսս	895	Հիրա	775	Մարգէլլս	3709
Արիսոյա	2377	Տիտա	4311	Հիսարլկա	1581	Միքսանս	3557
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Հինանս	3726	Միլս	1057
Գորսարիս	1264	Տուրս	2383	Հորատիս	3600	Մոնդէպելլս	1735
Գրանս	1076	Տրաս	1713	Հուսդէր	593	Մուրիլս	2419
Գրիանս	841	Տրնանս	504	Իսկս	2354	Նէրս	1083
Գլասգոյ	4431	Քարս	2464	Խանս	5540	Սմիս	4160
Գէյրս	1671	Էլսորանս	1520	Հրանս	1080	Սնանարիս	4036
Դանիաս	1337	Էրազս	1841	Դէլս	1053	Օլանս	1535
Դանէս	1244	Ֆիս	934	Գոլդիս	2307	Քանէրս	1637
Գասս	1094	Ֆրանսա	1828	Գոմս	1709	Բոլս	519
Գիրանս	2729	Ֆրամինկս	849	Լէս	1033	Բրիանս	2229
Սիսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լիբանս	2272	Բրնանս	1863
Գիս	2697	Գանիլէս	3060	Լիվրպոս	1843	Բոլս	1613
Գոլորանս	4235	Կիզանս	1243	Վորէնս	3191	Ֆոնէս	1789

Դարս չոգենաւը, նաւապետ Ոս, ընդհանուր վճառագով Հրէն հոս հասած է։

Հորատիս չոգենաւը, նաւապետ Քրոֆիթ, ընդհանուր վճառագով Հրէն հոս հասած է։

Սաւրիոս չոգենաւը, նաւապետ Հոլթ, ընդհանուր վճառագով Հրէն հոս կը սպասուի ամսոյս 29ին։

Թոքիս չոգենաւը, նաւապետ Ճոնս, ընդհանուր վճառագով այժմ կը բեռնաւորի Հրէ։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻԶՕ

Թ. 23—24 Ֆիլիպ Միլլէթ խան. Գալաթիա

377

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞ Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԹԵՐԱ 396

Եանիի զարեիրատան վերայի յարկը, ճիշտ Զրպուրնեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ բաւած ակռաները մեկ անգամեն կը լեցնեն, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին. ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքշաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց. Գ. Զժեռները կիրակի օրերն ալ (միշեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (միշեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ՚ընդունի։

Մանաւանդ՝—Գրոյց կոդմը մանանաքիլ ԶՈՒՆԻՆԻՔ !!։

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՌԻԱԹՕՅԼ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲՍԻՐԷՅԻ ՄԷՋ

56, Ռիւ տը Պօնսի

Ապրանքներու յանկին առաքումը ծրի

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐԳԱՆ

եւ Գախտ-ՔՓԼԸ անունը ստրոլ գրերով

Կրկին արծաթագօծում բոլոր առարկաներու

Ապրանքներու յանկին առաքումը ծրի

Կը վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ, գլխաւոր փոխադրատաց մէջ, ԻԶՄԻՐ՝ Ժ. Էօրթիսա, 47, Ռիւ Ֆրանք. ՄԷԿԱՆԻՆ՝ Բէր Լամ փոխադրատուն, ՊԷՐՈՒԹ՝ Մէրի և Մանասէ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ՀԱՑՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 34 խառն Առտ. Ժ.	Վ.	Թ. 36 խառն Իրկ. Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴԱՐԶ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 31 խառն Առտ. Ժ.	Վ.	Թ. 33 խառն Իրկ. Ժ.	Վ.
10	55	7	45	մկն. Գարաքէոյ Կամուրջ ժմ.	3	50	11	40
11	20	8	10	ժմ. Հայտար Փաշա մկն.	3	25	11	15
11	45	8	27	մկն. ժմ.	3	12	10	58
12	50	9	40	ժմ. Բէշիքթաշ մկն.	1	58	9	44
1	—	9	50	մկն. ժմ.	1	43	9	30
1	22	10	15	» Թուզլա »	1	23	9	8
1	43	10	40	» Կէյզպէ »	1	2	8	48
2	8	11	2	» Տիզ Բուրունար »	12	33	8	15
2	19	11	13	» Փենտիք »	12	19	8	4
2	40	11	34	» Հէրէքէ »	12	8	7	52
3	1	11	54	» Եարպէնա »	11	41	7	25
3	15	12	7	» Թէփէ Զէյթինլիք »	11	29	7	10
3	27	12	21	» Տէրինճէ »	11	18	6	59
3	42	12	35	ժմ. մկն.	11	—	6	43
4	7	—	—	մկն. Իսմիտ ժմ.	—	—	6	18
4	41	—	—	» Գէօյիւք Տէրէճէնա »			5	42
5	14			» Սապանճա »			5	12
5	41			» Հէնտէք »			4	54
6	28			» Կէյվէ »			0	58
6	54			» Աք Հիսար »			3	32
7	29			» Մէրճէհ »			3	3
7	59			» Լէքէք »			2	29
8	37			» Վէզիր Խան »			1	51
9	20			ժմ. մկն.			1	10
10	35			մկն. Դիզէ ժմ.			1	—
10	45			» Գարաբէկ »			12	10
11	29			» Գէբզէ »			11	34
12	22			» Իզմիթ »			10	57
2	54			» Զարարատ Հիսար »			10	24
4	35			ժմ. Իզմիթ Շէնք մկն.			9	45
նրկն.							առտ.	

ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐԻ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առտ. Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴՐԶ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկ. Ժ.	Վ.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	1	25
11	7	» Կէօրճէ Գրաբաք »	12	45
12	5	» Սապանճա Բունար »	12	3
12	59	» Ալասեհիր »	11	7
1	41	» Զէքիրլիր »	10	23
2	37	» Տէօյիր »	9	35
3	6	» Իշճանիյէ »	8	50
3	30	» Համամ »	8	23
3	44	» Կապլիճէլ Համամ »	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7	43
5	11	» Գէօյիւք Զէյթանլար »	6	50
6	6	» Զայ »	6	3
6	51	» Իսկարլու »	5	10
7	15	» Եարիճան »	4	45
7	46	» Աք Չէհիր »	4	23
8	18	» Ալարլի քէօյ »	3	43
9	—	» Զանգրճը քէօյ »	3	5
9	38	» Իրկիզ »	2	38
10	25	» Գարաբ-Մանք »	1	39
11	20	» Սէրայ-Իրի »	12	57
11	52	» Մէրճան »	12	17
12	52	» Բուճարլար »	11	12
1	30	ժմ. Գոնիա մկն.	10	30
նրկն.			առտ.	

ԼԻՄԱՆ ՇԷՀԻՐԼԻՆ ԷՆԷՓԻՐԻՆԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտ. Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴՐԶ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկ. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Լիմանի Շէհիր ժմ.	10	—
12	44	» Աք Պունար »	9	18
1	24	» Արթա Գէօյ »	8	46
2	4	» Գէմիր Անար »	7	58
3	9	» Սարիգէօլ »	7	1
3	58	» Գիշէ »	6	4
4	35	» Ճանիկէ »	5	27
5	9	» Գէմլիք Գէրիճէ »	5	—
6	2	» Բուրսա »	4	13
7	21	» Մուդանիա Գէյ »	2	49
8	15	» Մէնտէրէս Գէյ »	1	47
9	—	ժմ. Սմիւռնիա մկն.	1	—
նրկն.			առտ.	

ԱԼԱՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 124 խառն Առտ. Ժ.	Վ.	Թ. 124 խառն Իրկ. Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴՐԶ Կառ. Թ. 321 խառն Առտ. Ժ.	Վ.	Թ. 323 խառն Իրկ. Ժ.	Վ.
11	5	11	15	մկն. Ալասեհիր ժմ.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմ. Գէօնեա մկն.	12	07	10	15

ՀԱՄԻՏԻ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 426 խառն Առտ. Ժ.	Վ.	ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴՐԶ Կառ. Թ. 425 խառն Իրկ. Ժ.	Վ.
5	58	մկն. Համիտիէ ժմ.	4	35
6	14	ժմ. Սառաֆիաբաշ մկն.	4	17

ՇՇԵՆԱՒԱՇԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՐԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տամբ ուղղակի Բարիզ համար։

Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. դասարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գ. Գալանկիրն Թօք Հանէ Քարափին վրայ։

516 Թ. ԴԷՊՈՒԼ

ՄՈՍ

ՇՇԵՆԱՒԱՇԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Գոռոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող ոստեանք։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Դամասկ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրէիս	2400
Բէյարդ	3000	Սսպարիս	2250
Գանգրաս	3000	Բէրա	2250
Նարս	3000	Սֆինքս	2000
Սամանի	3000	Գասբրնի	1500
Մարթանիս	2500	Գիլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՒ Լ. ԸՆԿ.

Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Լ. ԸՆԿ.

194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ։